

Taxa postala
plátite in num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadó:
tal: Cl
lozsvár

da Baron L. Pop (v. Br.)
Telefon: 9-77. Előfizetők
Havonta 110, negyedév
évre 600, egészévre 1
földre: Havonta 1.
féltre: 6, egészévre
detések díjsza
KELET az
zsídóság egy
keink után
rás megjelölésével engedjük meg.

Szerkesztő Robert
Budapest
Szerkesztő 2 II e 8

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Bérmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lej

Csütörtök, 1932 jul. 7.

5992. ÉV
THAMUSZ 3.

XV. ÉVF.
151. SZÁM

Halálbüntetés a korrump tisztviselőkre

Minden párt programja tele van szenzációval. A választási plakátok annyi mindent ígérnek a jámbor szavazópolgároknak, hogyha azoknak csak a fele válik valóra, örök paradicsomi állapotok virradnak fel az országra.

A nemzeti parasztpárt most hamarjában tullicitálja valamennyi pártot.

Halálbüntetést ígér a korrump tisztviselőknél.

Nem tetszik nekünk ez a nagy igyekezet.

Tulságosan nagy az ígélet.

Kevesebb mindenestre jobb volna.

Mondjuk, ha azt ígérték volna, hogy a korrupció lovagjait egy kis időre börtönbe csukják.

Di így? Felakasztani őket?

Csak nem akarja az új kormány tömeggyilkossággal kezdeni a működését...

Goga és Maniu

Maniu úgy beszélt Gyulafehérváron, mint aki tudja, hogy néhány hét múlva az ország minisztereinek lesz.

Goga is ilyen hangon beszélt néhány hónappal ezelőtt. Amikor még illúziók szárnyain repült a hatalom felé.

Érthető, ha a költő-politikus el van keseredve. S érthető, hogy elkeseredését az az emberrel szemben önti ki, aki elzárta előle az érvényesülés útját a magyar uraleom alatt és aki a megnagyobbodott Romániában is magasabb lépcsőfokra tornáztta fel magát, mint ő.

Maniurol van szó. Egy regáti városkában azt mondotta róla Goga, hogy jesszuita. Hogy a badacsonyi visszavonulásnál semmi egyebet nem akart, mint visszaerőszkolni magának a hatalmat.

Harminc éve látok a Maniu kártyájába — mondotta Goga annak igazolására, hogy ő tisztán látja a történeteket.

Es lehet, hogy a költőnek igaza van. Lehet, hogy csakugyan belelát a Maniu kártyájába.

De mit ér ő ezzel a belelátással, ha nem tudja úgy keverni a politika kártyáját, mint Maniu?

Mert egyelőre Maniu az, aki játszik. Es úgy néz ki, hogy Goga ezután is csak kibicelni fog...

Légy hü mindhalálig

Nem regénycim, nem is holmi erkölcs-nemesítő színjáték címe.

Ezt a költőien hangzó kifejezést Matuska Szilveszter, a vasúti merénylő és vallás-erkölcsei alapon álló petrolőr intézte „szeretett” feleségéhez, aki a napokban kislányával együtt meglátogatta.

A hűség szép erény, csak nehéz feladat. A jellemnek erős szilárdsága, de egyben bizonyos foku vaskalaposág is kell hozzá.

Általában nem a politikusok, hanem nagy gondolkodók, művészek és költők tulajdonsága.

Vannak akik mélyeségek meggyőződésből, fanatizmusból, vagy rajongásból maradnak hűek bizonyos elvekhez és felfogásokhoz.

Vannak viszont, akik a szerelmi hűséget mélyeségek szeretetből, vagy képmutatásból gyakorolják.

Matuska Szilveszter azonban soha életében nem volt hü se elvekhez, se eszményekhez.

Egyetlen dologhoz volt csak hűséges: a vallási örület leplebe burkolt bestialitáshoz és nagyratörő, féktelen ambícióhoz.

Ebben a tekintetben alig különbözött valamit ama politikusok nagy többségétől, akik ma Európa sorsát intézik.

Ezek is hűtlenek minden elvükhöz, hűtlenek fennem hirdett eszményekhez, amelyeknek nevében hatalomra kerültek s mialatt állandóan saját politikai hitvallásukat árulják el — a hatalmuk alágyűrtektől hűséget követelnek.

Mint általában a zsarnokok.

Zsarnokok és félőrült Cézárook követeltek meg megfélemlített emberektől, zol-

A németek csak úgy hajlandók Lausanneban kompromisszumra, ha a békeszerződésből törlik Németország háborus felelősségét

Az angol delegáció javaslata szerint a németeknek 2 milliárd 600 millió végső fizetést kellene teljesíteniük. A franciák egyelőre visszautasították a politikai követeléseket. A nehézségek ellenére is reménykednek Lausanneban

Lausanne, július 6. Az angol delegáció közvetítő javaslatot dolgozott ki, a mely szerint a németeknek 2 milliárd 600 millió végső fizetést kellene teljesíteniük. Hír szerint a javaslatot az éjszaka folyamán a németekkel sikerült elfogadtatni, de ezzel szemben kikötötték, hogy a versaillesi szerződésből töröljék azokat a szakaszokat, amelyek a háboru egyetlen bünöseként Németországot tünteni fel és követelték Németország számára is a teljes egyenlőséget a fegyverkezés terén.

Macdonald az éj folyamán több ízben tárgyalta a francia delegáció tagjaival.

Egyelőre kategórikusan visszautasították a németek politikai jellegű követeléseit, amelyek szerintük nem keverhetők bele a lausannei tárgyalások anyagába.

A nehézségek ellenére reménykednek Lausanneban abban, hogy a megegyezés létre jön s csütörtökön a konferencia záróülését megtarthatják. Általában három milliárd márka körüli kompromisszumos megegyezést várnak Lausanneban. Remélik, hogy a franciák mérsékelni fogják a 4 milliárd 200 millió követelést s az arányközéputon sikerül majd a megegyezés.

A konferencia záróülésén a bekövetkező megegyezés proklamálása után — beavattottak szerint — ismertetni fognak egy politikai egyezményt is, melybe a német követeléshez képest belefogják foglalni Németország háborus felelősségének megállapítása visszavonását.

A politikai nyilatkozat tartalma

Lausanne, július 6. Ujabb jelentés szerint a Németország által fizetendő összeg magassága tekintetében még nincsen megegyezés. A tárgyalásokat folytatják.

Ugy hirdék, hogy felmerült az a terv, hogy a konferencia záróülésén politikai nyilatkozatot fognak ismertetni, amely nagy vonásokban a következőket tartalmazza:

1. A Lausanneban kötendő egyez-

gáktól és lakájoktól, hogy szeressék és tiszteljék őket, talán éppen azért, mert érezték, hogy a valóságban semmi tisztelni való nincsen bennük.

Ezek azok a típusok, akik mások szenvedésére építik fel egész kártékony életük pilléreit s előtérbe tolt személyüknek kijáró adónak tekintik az értük hozandó áldozatokat.

Matuska ugyanezen a jogcímen követel örök hűséget feleségétől, akinek életére gyaszt hozott s akinek az életben aligha adhat többé egy falat kenyert, hogy gyermekét eltarthassa.

Biatorbágnál egy cézári gesztus kedvéért már kiöltötte egy pár tucat ember életét.

Es ahelyett, hogy bünbánatot érezne, ahelyett, hogy magába térne, még mindig csak másoktól követel áldozatot.

mény a hitelező hatalmak parlamenti ratifikációja után lép életbe.

2. A nem-német jóvátételek ügyében az ősz elején konferencia ül össze. Addig külön bizottság előkészíti tárgyalásra a problémát.

3. A hatalmak elhatározták, hogy korára össze nemzetközi pénzügyi és gazdasági konferenciát hívnak össze a világgazdasági válság enyhítésére.

A dunai agrárállamok kívánatosnak tartanak azt, hogy a politikai nyilatkozatba vegyenek fel egy pontot a gabona megfélelő áron történő átvétele ügyében dönteni hivatott konferencia összehívásáról is s delegátusaik ebben az irányban tettek lépéseket irányító tényezőknél.

A Zeppelin Lausanne felett

Lausanne, július 6. A fentieket megelőzőleg a tegnap délelőtt folyamán megjelent a Graf Zeppelin a lausannei Beau Rivage felett, ahol épen angol-német eszmecsere folyt a megegyezés érdekét szolgáló angol közvetítő ajánlat előkészítése céljából. Macdonald és von Papan megjelentek a palota erkélyén s végignézték a léghajó tisztelgését. Délután 4 órakor Macdonald fogadta a német kancellár, Neurath külügy-, Warmbold gazdasági és Schwerin-Grosigkch pénzügyminiszterek látogatását. Chamberlain angol kincstári kancellár és Runciman kereskedelmi miniszter jelenlétében.

A német kormányférfiak távozása után Herriot jelent meg Germaine Martin kíséretében Macdonald szállásán.

Macdonald kívánatosnak tartaná a megegyezést, hogy a konferencia csütörtökön megtarthassa záróülését, miután az angol miniszterelnöknek az ottawai értekezletre adandó utasítások miatt sürgősen el kell hagynia Svájcot s visszatérnie Angliába.

Lausanne, július 6. A napokban a népszövetségi elgondolások szellemében gabonaértékesítő szakértő bizottság fog alakulni, melynek munkássága iránt Macdonald is élénk érdeklődést mutat.

Matuska az ókori Moloch legenda modern reinkarnációja.

Egocentrikus személye, örülete, önzése, gonoszsága csaknem szimbólikus.

Korunkat és korunk hatalmasait szimbolizálja, akik egész világ jajja, nyomora, kétségbeesése és szenvedése fölött még mindig csak egyedül a hatalmukat tartják fontosnak, akik hűséget követelnek azoktól, akiknek csak meggyűlölniük és megutálniuk van okuk őket.

Matuska hűséget követel feleségétől, mint ahogyan hűséget követelne azoktól a megnyomorított tömegektől is, akik fölött egy vérszopó terrorjával uralkodna, ha módjában volna.

Légy hü mindhalálig — ez a Matuskák jelszava, mialatt ők maguk mindenhez hűtlenekké válnak, kivéve a saját önzésüket és gonoszságukat.

VILÁG TÖKRÉ

Gőz és benzin

A gőz még mindig nem akar kapitulálni a benzin előtt és a gőzgép nem vönul vissza a motor elől. Napjainkban, amikor már a benzinmotor állítólag szuverén uralkodó a földön, a vizen és a levegőben, újból jelentkezett a gőz, mint versenytárs, illetve a gőzgép és a gőzturbina, hogy megerősítse a pozícióját, folytassa az egyenlőtlen harcot.

Ismeretes az a tény, hogy a jelenlegi repülés nem valami kifizető mesterség. A légi forgalom nem tud még a saját lábán megállni és még mindig állami szubvenció biztosítja a légi közlekedés zavartalan működését. A repülőgépek óriási beszerzési és forgalmi költségei, az üzemanyag, személyzet, — mind igen drága és nagyon sok pénzbe kerül. A repülőgép, bár ideális közlekedési eszköz, még mindig luxusnak számít, — közlekedési eszköz a kiválasztottak számára. Igaz, viszont, hogy a légi vonalak a mai gazdasági krízisben nem szaporodnak, de az utasok száma sem növekszik. Ha nem is volna a jelenlegi mindent átfogó gazdasági krízis, bátran alkíthatjuk, hogy a repülőgép csak részben váltotta be azokat az optimista reményeket, amelyeket a repülés első évében a fejlődéséhez hozzá fűztek.

Vegyük például a Do X-et. Ez az óriási repülőgép az óceánon keresztül való repülésével hatalmas fejlődésről tett tanuságot. De senki sem tudja, hogy ezt a repülést megelőzőleg milyen nehézségeket kellett leküzdeni. Nem technikai, hanem pénzügyi nehézségekről van itt szó. A Do X. kifogástalanul, hiba nélkül repült. Azonban az óceán-repülésre csunyan ráfizettek, mert az nem volt rentabilis. A Do X-en a kihasználható hely minimális volt, ezzel szemben a repülőgép 12 motorja óriási mennyiségű benzint és olajat fogyasztott el. Eppen ahogyan az emberek sem tudnak megélni a levegőből, ugy a Do X. sem tud megélni a szép repülésből. Egy ilyen óceánon áti repülésre rengeteg benzint kell elraktározni a repülőgépben. Ez a nagymennyiségű üzemanyag teljesen elfoglalja a repülőgép kihasználható terét és emiatt a mérleg negatív. Az ilyen nagy géppel való repülés csak 1000—12000 kilométer távolságra fizetődnek ki és ennél továbbra való repülésnél minden kilométer a kihasználhatóságát csökkenti. Abban a pilanatban, amikor beláttuk, hogy a nagy távolságokra való repülés nem valami kitünő üzlet, ugyan ezek a nehézségek merülnek fel a kormányozható léghajónál, a Graf Zeppelinél is. Ezek után felmerült az a kérdés, hogy egyáltalában lehetséges e Európa és Amerika között gyors és megszokott nélküli légi közlekedés, amely ki is fizeti magát. Lehet-e találni olyan hajtóerőt, amely rentabilissá tudja tenni a transoceanai repülést. Erre a kérdésre manapság meg van a válaszuk. Most már csak a jövő kérdése, hogy a kivitelt sikerül-e. Létezik egy olcsó és egy gazdaságosabb hajtóerő, mint a benzin és ez a gőz. A gőzgépek technika, különösen a turbínáé a háboru utáni években óriásit fejlődött. Magasnyomású gőzturbinákat szerkesztettek, amelyek minimális üzemanyaggal dolgoznak, mert kihasználhatóságuk, az az hatásfokuk tökéletes és azt lehet mondani, a vizet és a fűtőanyagot kihasználja az utolsó csöppig. Azonkívül ezek nek az ugynevezett könnyű gőzturbináknak a löerősulya nem nagyobb a benzinmotorénál. Ez azt jelenti, hogy egy és ugyanazon löerejű gőzturbina sulya nem nagyobb, mint ugyanolyan

erősségű benzinmotoré. A magaszgőz-nyomás — negyven atmoszférás — lehetővé teszi ugyanazt a munka elvégzését, mint a robbanó motoroknál. Az első próbákat ezzel a könnyű turbinákkal német hajókon végezték és a kísérletek igen sikereseknek mutatkoztak. Ezeknél a hajóturbináknál a löerősúlyt sikerült 1.5 kilogramra csökkenteni.

A technika mai állásával egyáltalában nem okoz nehézséget ilyen elgondolás mellett akár egy háromezer lóerős gőzturbinát építeni, amelynek ereje elégséges egy nagyobbfajta repülőgépek levegőben tartásához és meghajtásához. Ami ezeknek a gőzturbináknak az előnyét és hátrányát illeti, megállapíthatjuk, hogy a gőzturbinán nincsen semmiféle olyan szerkezet, amely egyenes irányú mozgást végez. Míg ez a dugattyús mechanizmus motoroknál meg van. A turbina körforogást végez, amelynek hatása rázkódtatás tekintetében jóval előnyösebb, mint a benzinmotoroké. A magaszgőzű gőzturbinák és turbina üzemeltetése nem jár olyan robajjal, és zajjal, mint a robbanómotorok működése. Meg kell még azt is jegyeznünk, hogy a gőzturbinák élettartama jóval nagyobb, mint a motoroké, azonkívül karbantartása is könnyebb és kevesebb kiszolgáló személyzet szükséges hozzá.

Ma nem utópia, ha azt erősítik, hogy a gőzturbinák technika létre tud hozni olyan gőzmotorokat is, amelyek ötven ezer lóerőt is ki tudnak fejteni. Ilyen hatalmas erőt a ma létező benzinmotorok segítségével aligha tudnánk megkapni, mert ez nem is lenne rentabilis és csak komplikálná az óriási repülőgépek szerkezetét. Az előbb említett gigantikus gőzturbinák segítségével építhetnénk olyan repülőhajót, amely öt-száz személy befogadására alkalmas. Természetesen ennek a kivitele még nagyon messze van, de háromezer lóerős gőzturbinák létesítése ma már könnyű feladat. Hogy ezt még sem csinálják meg, az az olajtársaságok büne, mivel az üzemanyag ára rendkívül magas. Eppen ezért ezeknek a terveknek a kivételére jobb napokra kell várni. Meg kell még azt említeni, hogy ezeknek a gőzturbináknak a tökéletesítése folytán egy csapásra megoldható a sztratoszférára repülés, annál is inkább, mert a gőzturbinák működése nem függ a magasságtól, illetve a levegő sűrűségétől. A gőzturbinák épen úgy dolgoznak száz, mint huszezer méter magasságban.

Hipnozisz gyógymód a szervi és lelki betegségeknél

Dr. Völgyesi Ferenc 219 oldalas könyve 120 lej, Cué „Egészség és önfegyelmezés“ 102 lej Lepagenál Kolozsvár. Postán utánvétellel portómentesen. Kérjen orvosi jegyzéket.

Könyvosztályunkat átszervezzük

Ezért a raktáron levő könyveket olcsón kiárusítjuk:

Német nyelvű könyvek:	
Nathan Asch: Der 22. August (Gyönyörű vázalkötésben)	150 lej
Ludwig Lewisohn: Gegen den Strom (vázalkötésben)	180 „
Mendele Moicher Sfurim: Schloimale	180 „
Leopold Hichler: Moses Mautner und Sein Sohn	90 „
Perez: Adam und Eva novellék	80 „
Jakob Klatzkin: Krisis und Entscheidung kötet	60 „
Heinrich Margulies: Kritik des Zionismus I. II. kötet	40 „
Roth: Hiob (gyönyörű vázalkötésben)	180 „
Josef Kastein: Sabbatai Zewi	150 „
Otto Abeles: Die Genesung (Gedichte) kötet	30 „
Gottlieb: Rabbinsche Legenden diszkötés	100 „
Weltsch: Zionistische Politik	40 „
Dr. Simon Ahron: Eines Juden Roman in Rumänien	15 „
Edmond Fleg: Mosesdiszkötés	140 „
Mendele Moicher Sfurim: Die Mähre finom kötet	100 „
Szállítjuk utánvétellel, vagy az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (postabélyegben is.)	

Hatieganu Simon rendőrkesztor nyilatkozik a Rusu-ügy nyomozásáról és a Kolozsvárra toloncolt kommunistákról

Megállapítást nyert, hogy Rusut nem arzénrel, hanem más mérreggel ölték meg. Az ügyészségre kísértette át a rendőrség a vidékről gyalogosan behozott kommunistákat. Berkovits Simont szabadlabrahelyezték

Cluj-Kolozsvár, július 6. (Az Uj Kelet tud.) Mostanában nagyon népes a kolozsvári rendőrség udvara. Szerdán délelőtt például csendőrök társaságában nagy csoport ember áldogált a rendőri őrszoba előtt. Ezek azok a kommunisták, akiket Déváról, Nagyváradról és Szatmárról hoztak be Kolozsvárra, gyalog, csendőrörsről-csendőrörsre. Alaposan megviselt emberek, toprongyosan, nagyon megrongált arczinnel. A rendőrség kopott shevroletjén csoportokban szállítják el őket a rendőrség épületéből. Az aktát a bejelentő hivatal egyik tisztviselője vezeti.

Az udvar mélyén politikamentes dolgok zajlanak le. A bünyogi osztályon Drághicú Aurel igazgató most fejtegette be Rusu Simon városi főszámvevő rejtélyes halála ügyében a kihallgatásokat. A tekintélyes dossziéval a rendőrigazgató személyesen megy fel az ügyészségre.

A rendőrség udvarán néhány újságíró táborozik, akik telefonon kérnek kihallgatást Hatieganu Simon rendőrkesztortől, hogy az aktuális kérdésekben nyilatkozzék. Rövidesen öt újságíró fogad egyszerre a rendőrkesztor. Első kérdésünket a Rusu ügyben tesszük fel:

Nem arzénrel mérgezték meg Rusu Simont

A Rusu ügyben a nyomozás folyik — halljuk a kesztor nyilatkozatát — és a bukaresti törvényszéki orvostani intézet jelentését várjuk, hogy a mérgezés körülményeiről biztos adatunk legyenek. Kolozsváron dr. Orient Gyula egyetemi tanár és törvényszéki vegyészakértő magán szorgalmazta tüzetes vizsgálat alá vette a gyomrot és a beleket és

megállapította, hogy az eddigi feltevés megdőlt, mert Rusu Simont nem arzén mérgezés ölte meg.

Igy most más reakcióknak kell alávetni a testrészeket, mert annyi bizonyos, hogy

Rusu nem természetes halállal halt meg, hanem mérgetől pusztult el.

Bár kétségtelen, hogy Orient dr. véleménye helytálló, a hatóságok azt informatív természetűnek tekintik, mert hivatalosnak csak a bukaresti orvostani intézet véleményét tekinthetjük.

— Milyen eredményekre vezettek az eddigi kihallgatások? — tettük fel a kérdést.

A vallomások terhelőek

— Miután eddig határozott bizonyítékaink nincsenek, a nyomozás feltételekre épül. A rendőrség számos kihallgatást foganatosított és az eddig elhangzott vallomások a rendőrségnek ezt a feltevését alátámasztották. Mindazonáltal még ezek a kihallgatások sem elegendőek ahhoz, hogy a rendőrség bármely irányban határozott intézkedéseket tegyen. Hipotézisünk elméletben állanak csak helyt, de reméljük, hogy a bukaresti orvostani intézet véleményezése után feltevéseinket bizonyítékok fogják alátámasztani.

A szó az udvarban látottakra fordul át.

— Milyen céllal küldték ide a vidéki kommunistákat?

A vidékről beszállított kommunisták ügye

— A célt nem tudom — felelte a kesztor. — Ide Szatmárról, Nagyváradról és Déváról hoztak be embereket. En elrendeltem, hogy állapítsák meg, mi összefüggésük van a letartóztatottnak a kolozsvári eseményekkel. Miután megállapítást nyert, hogy semmi közük nincsen a Kolozsváron pár hét előtt eszközölt lelep-

át mostanában az ügyészségre. Nem félnek, hogy ezek nagyon közel lévő a törvényszék elnökének irodájához, egyszerűen csak benyújtják a Dolgozók Blokkjának listáját?

— Ez nem is érdekel — feleli a rendőrkésztor és a következő kérdéseinkre felel, mely Berkovits Simon független szociálista pártvezér letartóztatására vonatkozik.

— Tessék közölni, hogy Berkovits Simont szabadlabrára helyezték és már déli tizenkettőkor el is hagyta a kvestura épületét.

Telefon cseng. Hatieganu Simon a telefonhoz megy és a vármegyei prefektussal beszél, aki szintén Berkovits Simon felől érdeklődik, nyilván belügyminisztériumi rendeletre. Hatieganu Simon őt is megnyugtatója. Berkovits Simont szabadlabrára helyezte a rendőrség.

Ezek az aktuális kérdések, amelyek ma a rendőrséget foglalkoztatják.

Washingtonban a frontharcosok újból felvonultak a Capitolium elé és bonjaik beváltását követelték

Erősen nyugtalanítják Washington lakosságát a megismétlődő tüntetések

London, július 6. Washingtonban a frontharcosok újból felvonultak a Capitolium elé s lármásan követelték bónusaik beváltását. A tüntetőmenetben zászlókat vittek, amelyeken a következő felírás volt olvasható: „Nem távozzunk el Washingtonból mindaddig, amíg követeléseinket nem teljesítik“.

A hatóságok most már csak abban reménykednek, hogy a frontharcosok tömege előbb-utóbb ki fog fogyni anyagi esz-kezeiből és kénytelenek lesznek szétszéledni, Washington lakosságát a folyton megismétlődő tüntetések erősen nyugtalanítják.

A pénzügyminisztérium rájött, hogy miért nem fizetnek Bukarestben adót

Megjavították a pénzügyi inkasszót. Redukálták a külföldi követségek személyzeti kiadásait

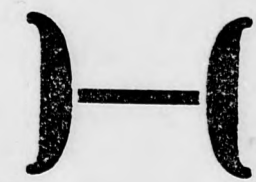
Bucuresti-Bukarest, július 6. A pénzügyminisztériumban folynak a tárgyalások a pénzügyi adminisztráció megjavítását illetően. Már eddig is megállapítást nyert, hogy a városokban és különösen Bukarestben a fizetési hátralékok 80 százaléka az adminisztráció hibáinak és főleg az ellenőrzés teljes hiányának tulajdonítható. A már foganatosított intézkedések is sokat javítottak a helyzeten, úgy, hogy ma átlag 50 millió a napi inkasszó, ami havonként másfélmilliárdot tesz ki és ebből az összegből a külföldi adósságok szelvényeinek fizetésén kívül a tisztviselők és nyugdíjasok illetményei is rendszeresen fizethetők.

Mironescu miniszter egyébként takarékosági intézkedésekkel is igyekszik az ország pénzügyi helyzetét javítani. Így elrendelte, hogy a külügyminisztérium költségvetésénél a külföldi követek és a

követségek személyzetének fizetését 15—20 százalékkal redukálják. Ez igen jelentékeny megtakarítást jelent az államháztartásnak.

— Husz évre fog szólni az új osztrák kölcsön. Bécsből jelentik: A háromszáz millió sillinges osztrák kölcsön korábbi törlesztés jogával előreláthatólag husz évre fog szólni. Az államháztartás a kölcsönből semmit sem kap, ellenben ren dezik a rövidlejáratu kötelezettségeket s könnyíteni fognak a jegybank váltótár-cáján abból a célból, hogy a váltóbank a hitelügy terén enyhítsen a helyzeten. A kölcsön tehát a gazdasági élet javára fog szolgálni.

Csak az szavazhat, aki kiváltja választási igazolványát!!

Váltsa ki tehát minden zsidó választói igazolványát!

és szavazzon —(jelre!

Fene szé kalapjában, megjelenik rőpcédulával arcu, fekete ismertem. T jött — az vidám anda ben meglót spanyol b látva megle gyok, előbb ven beszélt, előbb.

— Rodrigó költő és dr egyetem li nyole versk tője, az Om merője, And baleári szig ténésze.

— Köszön gem költöm tásával?

Kiteríti el iratok. Csuj nak pontos pontozattal. gótt rejtelm tatlan — bi latok. Min iróink.

— Ki kell szegzi a fej miből?

— Azt hi — Ön és szazan és ö letik.

Benyulok — Hopp! és tessék a Lásza, hog solni.

Visszaéltel hany centet

Megint fé másik aszta vének Rodr lamankai fi

— Mit es és hol hagy nyakravaló

— Kivel utóbb Buka legujabb megnevese román fasiz oldja, mint ország ösz fél esztend

A homlok — Persze tottam! Ug

— Megb Ha akarja, költeménye

— És ő — Moju a ki tője — át PNS együt dik oldalár e sorok:

A millió emberrel politikába költői pro kezést író kelteni —

Petringer tom mene

— Nem ben a fe

— Nem aranyhegy

Fé

Zsidózástól mentes új kurzus az antiszemita fronton...

Kicsi kortesbeszéd Petringenaru-Moțu professzorral, aki egyedül és kizárólag az egyenes utat javálja a választásokon. Azután meg pláne!

1.

Fene széles karimájú, világos filc-kalapjában, keskeny, öszülő pofaszakállal megjelenik a Newyorki térszán nyaláb röpcedulával a hónalja alatt egy érdekes arcú, feketeszemű férfi, akit valahonnan ismertem. Talán Toledóból. Akkor hozzám jött — az Aquileja térszán ültem — vidám andaluziai módra kezét széles ívből meglobogtatva, felszögezte a fejét (a spanyol büszkék ezzel köszöntenek) és látva meglepődésen, hogy idegen vagyok, előbb franciául, majd német nyelven beszélt, európai módon bemutatkozva előbb.

— Rodriguez Maria Rivera Immakulata költő és drámai művész, a szalamankai egyetem literátus-szakának abszolvensé, nyolc verskötet írta, három dráma költője, az Omajidák korának egyedüli költője, Andalusia flórájának kutatója, a baleári szigetek mézeskalácsiparának történésze.

— Köszönöm. S miért tisztel meg engem költő és tudósom, szíves megszólításával?

Kitérítjélem a nyaláb papírost. Kéziratok, Csupa függőleges vonal, betűkatonák pontos glédában, rövid sorok, sok pontozással. Ezek sejtések, amelyek mögött rejtelmesen húzódnak meg a láthatatlan — bizonyára nem létező — gondolatok. Minden nyelven így csinálják irónk.

— Ki kell nyomtatni őket — újra föl-szegzi a fejét —, ki kell nyomtatni. De miből?

— Azt hiszi, hogy én?

— Ön és más és egy harmadik és tizen, százan és ötezen. Akkor aztán megszűnnek.

Benyulok a zsebeimbe.

— Hopp! — mondja. — Megfordulok és tessék a lapok közé tenni a pezetákat. Lássá, hogy nem kivánom önt befolyásolni.

Óspanyol gesztus volt, természetesen visszaültem vele és a pezeták helyett néhány centet rejtettem a lapok közé.

Megint fel a fejével és a terras, egy másik asztalához ment kiadót keresni művének Rodriguez M. R. Immakulata a szalamankai filozófus és költő.

2.

— Mit csinál — kérdelem — Kolozsváron és hol hagyta szép átalvételét és lobogó nyakraválóját?

— Kivel téveszt össze, apukám? Legutóbb Bukarestben fejtettem ki ön előtt legújabb programomat, a megisztult, a megnesesedett, a kristályosra desztillált román fasizmust, ami egy hét alatt megoldja, mint egy lazára kötött csokrot, az ország összes problémáit. Mindössze egy fél esztendővel ezelőtt.

A homlokomra ütök.

— Persze, persze! De én költőnek tartottam! Ugye megbocsát?

— Megbocsátok-e? Büszke vagyok rá! Ha akarja, ha nem, olvassa el legújabb költeményemet.

— És ő — Prof. Jon R. Petringenaru-Moțu a kilencedik számú listának vezetője — átad egy cédulát. A LANC és PNS együttes felhívását, amelynek második oldalán háromstrófás versben állanak a sorok:

*Cei ce fură milioane
Aleargă după cucoane,
Iar cei ce suferă de foamă
Cară fură doară poame
Sunt bătuti si'n lant legati.
Si'n continuu arestati.
Aceasta este intragă clca
Din ce constă politica...*

3.

A milliomos hölgyfutárnak a szegény emberrel való ilyen szembeállítás és a politikába kapcsolása feltétlenül érdekes költői probléma, mihelyt időm lesz, értékeztet irók róla. Bizonyára feltűnést fog kelteni — gondoltam.

Petringenaru tovább fejtette gondolatát.

— Nem tűnik fel magának valami ebben a felhívásban?

— Nem. Minden választási felhívás aranyhegyeket ígér. Maga ugyan csak ke-

nyeret biztosít, de a mostani körülmények között ez is arany.

— De van valami, ami még feltűnőbb.

— Az, hogy halált ígér a közpénzek elsinkófálóinak!

Valaki az asztalnál megjegyzi:

— Csunya dolog tömeggyilkossággal megfenyegetni az embereket. És hogy akarja ezt megcsinálni?

— Meghívom őket egy bankettre és a borba strichnint kapnak.

Megint felém fordul az általános kacagás közepette.

— Azt meg én nem tartom feltűnőnek. Minden választási plakát megtorlást ígér. Ideálunk különben is Vlad Tepes, aki nem is plakátirozgatott, hanem karóba huzatta a tolvajokat és uszorásokat.

4.

Meglobogtatja a cédulát és elem teszi.

— Az a feltűnő, drága uram, hogy sem

ebben a cédulában, sem a millió felragaszon, amit az ország minden részében kifüggesztettünk, egy zsidózó szó, egy gyálatkodó hang, egy ocsmány, izléstelen kitétel nincs a zsidók ellen. Látja, ami nincs a plakátban, az feltűnő benne.

Uram, én csak úgy mentem bele a Cuzaékkel való választási kartellbe, hogy a harcot európai módszerekkel vívjuk meg.

A keresztényszocializmust én Bécsben tanultam, mint tudja, vendégprofesszora voltam a technológiának. Cipészetet tanítottam. Itt a könyvem.

Látni, a költeménye és a könyve minden politikánál fontosabb neki.

— Várjunk a könyvvel — mondom —, tisztázzuk az elveket.

— Lehet — mondom —, maguk most nem zsidóznak. Nem is lenne célszerű. Az általános nyomorban mi épp úgy benne vagyunk, mint az ország minden rétege.

De Cuza, tudja, erre nincs tekintettel.

— Cuza? Ő független tőlünk.

— Hiszen együtt mennek!

— Csak a választásokon. Aztán köszönünk nekik, alászólgálja! Más a programunk, más a világnézetünk. A választási jelünk hasonlít a zsidókéhoz, vízszintes vonal: az egyenes ut. A magukéban két zárójel van. Elzárják az egyenes utat. Ravasz párt.

Megint kérde valaki:

— Ezze! a koncepcióval magának nem szabadna pihennie addig, amíg Románia diktatori székét el nem foglalja. Par ügyes zsidót kellene maga mellé vennie.

— Zsidót? — és mutatójával megkopogtatja homlokát. — Mit használhatnak nekem a zsidók?

5.

Főlcspaja nagy szakkönyvét: a cipészet lexikonát. A lábelleni fejlődése a sarutól az aranycipőig, a bőr technológiája, szabásminták, a kézzel, a géppel elkészített cipők, statisztikák, tanulságos fejezetek.

Aztán felnyitja a könyv másik részét. Áhítással.

— Ez, látja, a legfontosabb. Negyven oldal hirdetés. Magam hoztam össze. Mondja, szükségem van nekem zsidókra? Felállottam.

— Ha nincs szüksége, akkor megyek.

— Isten áldja meg! Ne felejtse el a jelünket. Egyenes vonal, egyenes ut.

Utközben eszembe jutott valami. Vissza mentem.

— Mondja kérem, miért vált ki maguktól Giurgiu János? Ilyen súlyos ember!

— Nehéz ember, igen. De mi könnyűnek találtuk.

— És még egyszer a szívemre kötötte az egyenes jelet és megkért, hogy az egyenes utról — ments Isten — soha le ne térjek. (sz. i.)

George Bratianu, vagy Duca—Averescu marsall, vagy Goga Octavian?

Dr. Lupu előretörése lesz a választások előrelátható szenzációja. Dinu és George Bratianu egymástól vitatják el Bratianu Ionel politikai örökségét

A nemzeti parasztpárt halálbüntetés bevezetését kéri a korrupt köztisztviselőkre

Bucuresti-Bukarest, július 6. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap lejárt a képviselői jelölőlisták benyújtásának terminusa. Egyetlen megye sincsen, ahol nyolcnál kevesebb párt indulna a választási harcban, egyes helyeken viszont 14—15 párt és csoport képviselői is igyekeznek a választópolgárok szimpátiáit maguknak megnyerni. A választási propaganda-élénkség viszont országrészről-országrészre változik. Amíg például a regátban változatlan hévvel küzdenek egymás ellen a pártok, — amennyire a mai viszonyok a választási költségeket megengedik — és amíg a regátban egymást érik az ilyenkor szokásos véres verekedések, addig Erdélyben a hangulat viszonylagosan nyugodt. A kortések, jelöltek csak a vasárnapokat használják fel gyűlések megtartására, amelyek mindegyik meg lehetőséget kínál a hallgatóság előtt folynak le.

A parasztságszimpátiája erre a választásra is rányomja bélyegét. Unják a földművesek az évről-évre megismétlődő választásokat, az évről-évre rájuk szakadó propagandaesőt és meglehetősen tájékozatlanul állanak a különböző programokkal szemben.

Lupu dr. fényes ígéretei

Csak dr. Lupu pártja és a szélsőségesek képeznek valamennyire is kivételt a szabály alól. Lupu propagandistái a következő programmal jelentkeztek a falvakon:

1. Az adósságok teljes eltörlése.
2. Az adók nemfizetése.
3. Infláció.

Különösképpen az utóbbi pontra helyezték nagy súlyt dr. Lupu kortesai. Népies nyelven elmagyarázták a parasztnak, hogy az infláció azt jelenti, hogy egy ökor ára 200.000 lej lesz, a buza kilóját pedig 100—120 lejért fogják értékesíteni. És értékesíteni fogják, mert pénze mindenkinek annyi lesz,

amennyi csak belefér. Nem lehet csodálni, hogy egy ilyen csábító program visszhangra talált a parasztság körében. A helyzet ténylegesen az, hogy a nemzeti parasztpártnak dr. Lupu a legkomolyabb ellenfele ezeken a választásokon. A nemzeti parasztpárt a konverziós törvény megszigorítását ígéri, Lupunak viszont a konverzió sem elég és az adósságok teljes törlesztését ígéri. A nemzeti parasztpárt kéri hogy a parasztságot fizessék adóterhelésükkel, Lupu viszont azt is elengedi.

Vándorlások pártról-pártra

Izgalmas regény kerekedne ki annak elmondásából, hogy milyen emberfeletti erőfeszítések árán állították össze a kis pártok a jelölőlisták letételéhez szükséges összegeket. És nem kevésbé érdekes történet volna annak elmondása is, hogy a jelölőlisták összeállítása mennyi titkos és nemtitkos reménységnek vetett ismét véget... Különösképpen a nemzeti parasztpárt a megmondhatója, hogy hány önjelöltet és kartellajánlatot kellett visszautasítania, vagy kihagynia a listákról... Minden kormányváltásnál bevett szokás már, hogy egy egész sereg politikai hírtelen felfedezi a kormányra kerülő párt iránti ellenállhatatlan szimpátiáit... Ez a vándorlás első fázisa. A második akkor kerül sorra, amikor a listáról kimaradtok végig sértett hűségüket más pártok szeretetteljes fogadtatásával igyekeznek enyhíteni.

Kicsoda Bratianu Ionel egyenes örököse

Kolozsváron például Victor Ilescu bankigazgató bucsút mondott a liberális pártnak és Averescu marsall hívei között helyezkedett el. Bukarestben Al. Donescu, a „zöld” kerület liberális vezetője jelentette be elégedetlenségét. Hosszas harcok után sikerült neki az ilfovi lista harmadik helyét biztosítani; és megígérni, hogy ha az előtte lévő Duca és Costinescu más helyen is bejárnának, úgy Ilfovban lemondanak a Donescu javára... A liberális párt választási harcának érdekes kísérője egyébként a Gheorghe Bratianu és a régi liberálisok közötti küzdelem. Gheorghe Bratianu választási plakátjain mindenütt úgy szerepelteti magát, mint Bratianu Ionel és az idősebbik Bratianu egyenes leszármazottját és politikai örökösét. Erre Constantin Bratianu, aki Gheorghe nagybátyja és Bratianu Ionel testvéröccse,

manifesztumot adott ki, amelyben uno-kaöccsét politikai szelhámosnak minősíti és felszólítja az összes igaz liberálisokat, hogy Ducára szavazzanak.

A két nagy per

A kormány kimondhatatlan előnye az, hogy bár most két liberális párt is áll vele szemben, ezek nem ellene, hanem egymás ellen harcolnak. Még pedig halálos gyűlölettel. Mert sokáig ketten nem bírják. És közöttük a román belpolitikának az a nagy kérdése kell, hogy eldőljön: melyik is viseli joggal a „liberális párt” címét...?

Hasonlóképpen ez a választás fogja eldönteni az Averescu marsall és Goga Octavian közötti pert is. A marsall és a költő ezuttal először indulnak külön listával a választási küzdelemben. És az eredmény valószínűleg azt fogja igazolni, hogy a néppárt sokkal kisebb volt, semminthogy a kettészakadást elviselhetné.

A nemzeti parasztpárt ismét a purifikáció jelszávaival száll a választási küzdelemben. Ezen a címen szorították le állítólag a hatodik helyre a biharmegyei listán dr. Roxin Teodort, akinek a nevét annakidején kapcsolatba hozták a feketeszepanamával. A Patria, a párt kolozsvári hivatalosa, követeli, hogy a kormány kerülje el azt a hibát, amelyet 1928-ban elkövetett s azonnal lásson hozzá a tisztításhoz. Az erkölcsi újjáépítési program a következő főbb pontokat foglalja magában:

Halálbüntetés a korrupt tisztviselőkre

1. Itélkezés a belügyminiszterek, prefektusok és csendőparancsnokok fölött, akik 1922-ben, 1926-ban és 1931-ben a választásokat meghamisították. Itélkezés a bírák felett, akik személyesen lopták az urnákat, vagy hagyták azoknak tartalmát meghamisítani. 2. A köztisztviselők vagyónának ellenőrzése. 3. Halálbüntetés bevezetése az olyan köztisztviselőkre, akik hagyják magukat megvesztegetni. 4. A mandátumok elvétele mindazon parlamenterektől, akik magánügyekben intervenciálnak. 5. A stabilizálás előtti pénzügyi gazdálkodásnak az igazságszolgáltatással való ellenőrzése. 6. Az igazságszolgáltatás reorganizálása.

Rövidesen elvállik, hogy ebből a programból mit fog a nemzeti parasztpárti kormány megvalósítani.

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

Rav Fischmann nyilatkozik az Uj Keletnek

a viharosnak ígérkező Akcióskomité problémáiról, a világkrízisről, Palesztináról és az erdélyi zsidókról

Cluj-Kolozsvár, július 6. (Az Uj Kelet tud.) A Newyork szálló 2. számú lakosztályában ülök notesszel és ceruzával a kezemben. A szemben levő zöld bársonyfotóbjól, vastag szemüveg mögül apró szempár tüzes játéka vibrál elő. Körteformájú, jellegzetes arc. Fényes, magas homlok, mögötte fekete selyemsapka. A széles ajkak körül örökös mosoly ül, melynek kifejezése keserűség és fölény vegyülése. Piros-kék mintájú selyemslafrok, amelyre rendetlen, barna kecskeszakáll bukik le...

Rav Fischmann

Rav Fischmann, a palesztinai Mizrahi elnöke. Tegnap érkezett meg Kolozsvárra, egészen váratlanul és teljesen készületlenül érte itteni híveit. Hétfőn délután még a nagyváradi ortodox nagytemplomban tartott gyűjtő beszédet és eredeti programját megváltoztatva, kedden érkezett meg Kolozsvárra. Innen egyenesen Londonba utazik, a Cionista Akcióskomité ülésére...

Kissé fáradt, Pihenni szeretne. Panaszkodik az itteni zsidókról. Még Máramaros megjárja, de ezek a „zsidótlán zsidók”, itt Erdélyben, furcsán, idegenszerűen hatnak rá.

— Kérdezzen — mondja megbékülten. — A cionista politikai helyzet, elnök ur...

— Az Isten szerelmére, mi van magukkal? Ahová csak lépek, mindenkinek ez az első kérdése. Mintha legalább is ez volna a mi legnagyobb bajunk és legégetőbb problémánk... Különös dolog. A galuthban sokkal nagyobb fejfájásuk van a zsidóknak a politikától, mint a legérdekesebb, a közvetlenül érintett félnek: a Jisuvnak...

Az apró szemek eleven tűzbe jönnek, az érdekes fej előrenyúl, a kezek gesztusokba lendülnek és a különös ember hirtelen megfellelkezik fáradtságról, kimerültségről, robotról és — fiatalos hévvel önti magából a szót...

„A munka és megegyezés a munka”...

— Erec Jisráélben nem érdekli az embereket a politika, dacára annak, hogy a Jisuv nagyrésze revizionista állásponton van. Az embereket csak egy dolog érdekli: a munka, a munka és megegyezés a munka. Mi nem félünk sem az angoloktól, sem az araboktól. De félünk a galuth zsidóitól. Mert tőlük függ minden és egyedül ők tudják előbbrevinni vagy hátráltatni a mi ügyünket.

— Igaz, a Jisuv elégedetlen az eddigi politikai kurzsággal és egy erőteljes politikát kíván. Weizmann erőltet magatartása keserűséget váltott ki. Hittük, hogy a legutóbbi kongresszuson vége lesz ennek a kurzusnak és ehelyett választottak egy vezetőt, amely sokkal rosszabbnak bizonyult, mint akármelyik Weizmann-kabinet. A baloldaliak ma is az arabzsidó együttműködésen és kompromisszumon törnek magukat. A mai helyzet nem alkalmas erre. Más időket kell bevárni, amikor lesz időnk rá. Ma azonban a magunk problémái kötik le energiáinkat.

— Mi célja volt Arlosoroff transzjordániai utjának?

— Abdulah emirt látogatta meg, ugyan csak a megegyezés érdekében, a saját szá-

kállára. De semmit sem ért el nála. Üres kézzel tért vissza.

— Mi igaz abból, hogy Abdulah az irák-haifai olajvezetékek munkálatai kapcsán kikötötte, hogy csak arab munkásokat alkalmazzanak és zsidókat nem?

— Ő megcáfolta ezt, de ez mit sem változtat azon, amit tényleg akar. Már pedig csakugyan azt szeretné, hogy kizárólag arab munkásokat alkalmazzanak és a zsidókat kirekesszék. De ez nem tőle függ. A gyakorlat szempontjából nincs annak semmi jelentősége, hogy mondotta azt, vagy sem.

A világkrízis és Palesztina

— A gazdasági helyzet? Sokkal jobb, mint itt. Ott nem érezni a krízis hullámzását. Nem nyafognak az emberek, mint itt. Az ideit természetesen sokkal jobbnak ítélik, mint a tavalyi. Ettől eltekintve, újabb narancsültetvények sarjadnak ki a kopár földekből és a mezőgazdaság egyre szélesebb méretekben terjeszkedik. A krízis azonban világválság, már pedig Palesztina is hozzátartozik ehhez a világhoz. Közvetve nekünk is éreznünk kell a krízist. Még pedig a Cionista Szervezetet és az Alapokon keresztül. Amerika mindössze 25 százalékát nyújtotta annak, amire vállalkoztunk. Európáról ne is beszéljünk. A krízis azonban csak a cionista mozgalomban van és nem Palesztinában.

— Mit vár a londoni Akcióskomitétől?

Az Akcióskomité

— Rendkívül komoly és viharos napja lesz ez a cionista mozgalomnak. A kérdések homlokterében a palesztinai iskolaügy, a politikai helyzet és a középosztály-kolonizáció fog állani.

— Mi a véleménye a palesztinai iskolaügynek a Váád Leumi hatáskörébe való áthelyezéséről?

— A magam részéről ellene vagyok. A Váád Leumi nem veheti magára ezt a terhet. Palesztinában ugyan elhatározták, hogy a Jewish Agencyből a Váád Leumba megy át az iskolaügy, ez azonban erős ellenzékkel fogja magát szembeállítani az Akcióskomité gyűlésén.

— Hogyan áll a középosztály-telepítés ügye?

— Igen, ez súlyos probléma. A kongresszuson elhatározták ennek tervszerű forszírozását, már csak a baloldali nyomás ellensúlyozására is. De nem hiszek a középosztály-kolonizáció irányására. Fel kellett oszlatni, mert az exekutív baloldali elemek lehetetlenné tették munkájukat. Az Akcióskomitén nagy viharok lesznek e körül.

— Milyen programmal indul a Mizrahi az Akcióskomitéra?

A Mizrahi a Jewish Agency ellen

— Sikra fogunk szállani a középosztály ügyében és éles harcot fogunk megindítani a Jewish Agency ellen. A kongresszuson a baloldallal megvívott kemény harc után sikerült 1000 fontot beiktatni vallási célokra. A Jewish Agency ezt a kis tételt is töröltette. Rav Kuk

az egész cionista világ előtt akart tiltakozni ez ellen, éppen a Keren Hajeszód rovására, de visszatartottuk ettől. Ezt az operációt nem a cionisták, nem is a baloldaliak csinálták, hanem a nemcionisták. Sőt a baloldal jóindulatu passzi vitást tanúsított ebben a kérdésben és azok a nemcionisták töröltették a vallási célokra előirányozott kis tételt, akik tradíciókról, vallásról prédikálnak mind untalan.

A Keren Hamizrachi

— Mi a véleménye az új főkormányzóról?

— Amit eddig csinált, szimpatikus. De semmit sem lehet előre tudni. Nehezen lehet eligazodni ezekkel az emberekkel. A hírhedt Luke például legjobb barátom volt. Amikor megtudta, hogy beteg vagyok, vonatra ült és meglátogott Szíriában. Ki hitte akkor, hogy ugyanez a Luke a mi legádázabb ellenségünk lesz...

— Eddig maga kérdezett. Most én diktálok. Azért jöttem Erdélybe, hogy felrzzam az itteni zsidóság közönyét a mi ereciszraéli munkánk iránt. Hiszen a Mizrahi az általános cionista munkán kívül óriási tevékenységet fejt ki a vallásos nevelés és építés terén. Hatvanhét iskolát tartunk fenn 10.000 növendékkel, ami az iskolák 44 százaléka. A kolóniákat sochtimokkal és rabikkal látjuk el. Imaházakat építünk és támogatjuk a Hapoel Hamizrachi, a vallásos munkásság szervezetét. Ezeknek alapja a Keren Hamizrachi, amelyek érdekében eddig mit sem tett az erdélyi vallásos zsidóság, pedig éppen ennek a tradícióhú zsidóságnak lenne első kötelessége ezt az építőmunkát támogatni.

— Milyen impressziókkal távozik Erdélyből?

Súlyos bírálát az erdélyi zsidóság fölött

— Sajnos, a magyarkulturájú ortodox réteg tetten ránk a legrosszabb benyomást. Ezek megfellelkeztek gyermekeikről. Eltiltották őket a cionizmustól

és ezzel eltávolították őket a tórától és a zsidó kultúrától. Nagyváradon voltam és a Sasz Chevrában tartottam előadást. Sok-sok zsidó tanult ott szorgalmasan. Gyermekeik 90 százaléka azonban már Jomkippurkor sem jár templomba. Nem adtak nekik pozitív zsidó életprogramot és ma is csökönyösen elzárják a gyermekeket a cionista mozgalomtól. Ez a vallási asszimiláció alá fogja ázni ezt a zsidóságot. Máramarosban már jobb a helyzet. Ott van cionista ifjuság és ezért egy élő zsidó ifjuság is van ott.

Amikor igaz volt Fischmannnak

— Az első Mizrahi-kongresszuson Pozsonyban, egy delegátus azt mondta, hogy Palesztinát az orosz zsidóknak kell felépíteniük. Felállottam és nagy beszédet tartottam arról, hogy a magyarországi zsidóknak is szükségük lesz még Palesztinára, mert a „mészestek” után jönnek a zivatáros idők. Akkor heves támadást intéztek ellenem a zsidó és a nemzsidó lapokban. Nemrég újra voltam Pozsonyban. Az emberek még jól emlékeztek akkori beszédemre és keserűen mondták, hogy nekem volt igazam. Itt azonban még ennek felismerését sem látom...

A chalucok vallásossága

— A chalucok és a vallás? Hát igaz, a baloldaliak között sok vallástalan chaluc van. De ezek még itt nőttek fel a galuthban. Sőt, legtöbben nagy rabbidinasztiák sarjai és most ők szidják a rabbiakat. A Palesztinában felnövő generáció azonban egészen más. Egészen zsidó. Am azok is tulzások, amiket a baloldali ifjuságról beszélnek itt. A szombatot és a vallás főbb előírásait ők is betartják. Mit mondjak még: Ha a galuth zsidósága olyan vallásos lesz, mint a palesztinai, mindannyian meg lehetünk majd elégedve. Mert ott az egykori ateisták is visszatérnek hitükhöz. Itt vétkesnek az emberek, ott megtérnek a zsidók. És az interjú itt véget ért... (d. h.)

KÖZGAZDASÁG

A Nyugdíjas Köztisztviselők hátralékos fizetési nyugtáival legyen a f. évi június 30-ig hátralékos adó, illeték és bírság fizethető

Tudvalevő dolog, hogy a pénzügyminiszter közlése szerint a hátralékos nyugdíj illetmény kifizetéséhez legalább 4 milliárd lejre volna szükség. Tekintettel azonban az állam naztartás nehéz helyzetére, a súlyos gazdasági viszonyokra, mely miatt az adók nagyon nehezen és kisebb mértékben folynak be, nincs mód ezen összeg előteremtéséhez. Egy esetleges külföldi kölcsön megszervezése is hosszú idők kérdése.

Hogy mégis a nyugdíjasok elmaradt illetményeikhez hozzájuthassanak erre vonatkozólag dr. Várad Odön és dr. Markovics Henrik nagyváradi ügyvédek az alakulóban lévő N.-várad Nyugdíjas Köztisztviselők Szövetkezetének jogtanácsosai érdekes megoldási tervet terjesztettek elő dr. Popovits Péter Bihar megye prefektusa útján a Nagyváradon időző Crisan pénzügyi államtitkár elé. A memorandumban az indítványt tevők kifejtik, hogy a megoldás módja az volna, ha a pénzügyminisztérium királyi rendelettel elrendelné, hogy mindennemű nyugdíjhátralékkal, amely f. évi június 30-ig esedékes, bárki kifizethető a f. évi június 30-ig hátralékos állami adóját, illeték és bírság tartozását azon pénzügyigazgatóságnál, amely pénzügyigazgatóságnál tartozik az ki e nyugdíj követelést tartozására befizeti.

Gyakorlatilag úgy alakulna a helyzet hogy pl. Nagyváradon lakó nyugdíjas az ő hátralékos nyugdíjáról szóló fizetési utalványokat fizetés gyanánt átadná annak, akinek tartozik, pl. a háztulajdonosnak, a fűszeresnek, a fakereskedőnek, szóval azon áruhitelezőknek, akiknél hitelt vett igénybe. A mennyiben pedig az illető nyugdíjasnak nem volna annyi hitelezője, amennyi

nyí nyugdíj követelése, az a nyugdíj nyugtáját bárki másnak eladhatná. Erre mindég van vévő, mert hiszen mindenki tartozik az államnak adó, illeték, bírság címen.

Az államháztartásban azért volna előnyös ezen megoldás, mert ilyen módon a nyugdíjasok állandó és kétségbeesett ostroma az adópénztárak ellen elkerülhető volna a nyugdíjasok kötelező mobilizáció, licviddéválnék, mert hitelezőik elfogadnák ezen fizetési utalványokat, melyekkel adó tartozásaikat fizethetik, annál is inkább, mert egyébként adó tartozásaiknak a mai leromlott gazdasági viszonyok között vagy nagyon nehezen, vagy egyáltalában nem tudnának eleget tenni. Az állam kincstár szempontjából azért volna jó e megoldás, mert az adósok a f. évi június 30-a előtti időkről igen tetemes összegekkel vannak hátralékban, mely hátralékokat egyébként nem tudnák megfizetni, míg ilyen módon szívesen szálnának fel fizetésre e nyugdíj utalványokat. Jól járna tehát egy nyugdíjas, mint a hitelezője, valamint az állam is, mert az állam ily módon a június 30 előtti követeléseinek jelentékeny részéhez hozzájutna. Nem kellene tehát a nyugdíj fizetések végett a drága és terhes külföldi kölcsönökhöz folyamodni. Ha a régi szorongató nyugdíj obligók alól ily módon az állam mentesülni tudna, úgy módjában volna a hátralék ilyképeni rendezése után a jövőbeni nyugdíj fizetéseket teljesíteni.

A memorandum a pénzügyminisztériumot kétségtelenül foglalkoztatni fogja, mert a jelen helyzetből célszerű kivezető utnak mutatkozik. A nyugdíjasok körében, akikkel dr. Várad Odön és dr. Markovics Henrik javaslatukat ismertették, mert hitelezők körében a fizetési utalványokat ez esetre el tudnák tartozásaik kiegyenlítése gyanánt helyezni.

GOETHE-ÉV!

Aktiv középiskolai tanár, elsőrendű modern szakszember!
Hathetes szünidei német tanfolyamai:

(jul. 17.—aug. 27.)

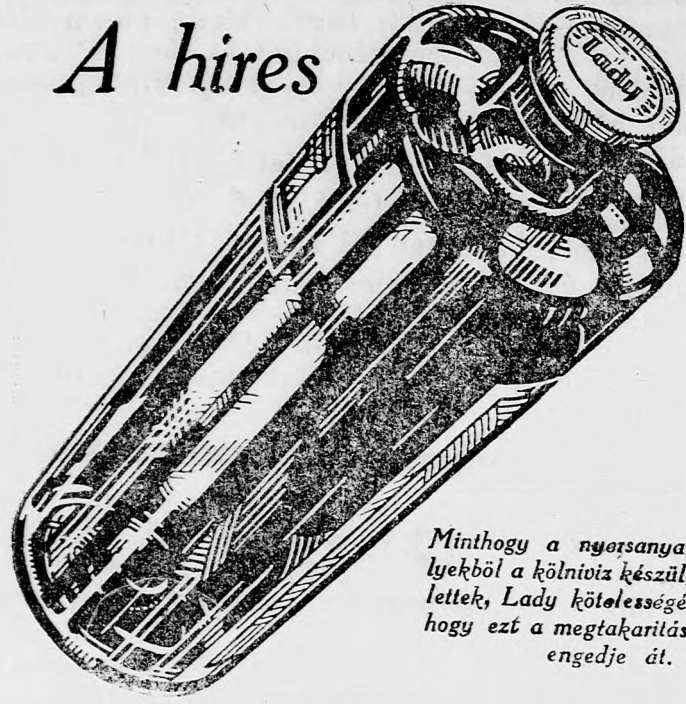
nyelv, irodalom, társalgás, kereskedelmi levelezés

heti 3, 4, 5, összesen 18, 24, 30 nappali és esti órában, mindkét nembeli gyermekek (6 éves kortól), középiskolai és egyetemi tanulók, kezdők és haladók, felnőttek, gyakorlatban állók és munkakeresők részére, legfőbb tízes csoportokban.

Magánoktatás is!

Jutányos árak. Érdeklődés esetén jubiláris Goethe-sorozat a résztvevőkkel megállapítandó módozatok szerint. Bővebb felvilágosítás és jelentkezés jul. 7—12-ig reggel 8—2 Rudolf Mosse hirdetési irodájában Cluj, Cal. Reg. Ferdinand (Wes-selényi ucca) 8. Telefon 4—13.

A hires

Minthogy a nyorsanyagok amelyekből a kölnivíz készül, olcsóbbak lettek, Lady köteletségének tartja, hogy ezt a megtakarítást vevőinek engedje át.

Lady KÖLNIVIZEK olcsóbbak lettek,

de kitűnő minőségük, elragadó parfümjük a régi maradt!

Lady új árakat állapított meg, amelyek gyártmányait mindenki számára hozzáférhetővé teszi.

Ha a csodás Jockey Club, Perle de Paris, Rouge et Noir vagy Parisienne kölnivíz használna, úgy ma 100 leiert ugyanannyit vásárolhat, mint két héttel ezelőtt 150 leiert. Ha ezeket a kölnivizeket még nem próbálta meg, úgy

olcsó árak bizonyára csábítani fogja, azután pedig, ha használta, kitűnő minőségük. Ne használjon silány kölnivizeket; károsák a bőrre és közönséges, illatuk mindenkit elriaszt az Ön közeléből.

[A Lady kölnivizeket eredeti üvegcsekben, a Lady garancia pecséttel árulják]

Csakis ezekben az üvegcsekben találja meg a Lady gyártmányokat

épen olyan tisztán, ugyanazzal az elbájoló illattal, mint ahogy a gyárban készültek. Ezen üvegcsek tartalmáért garantálunk.

Jockey Club -
Perle de Paris -
Rouge et Noir -
Parisienne distillées par

A két Küküllőmegyében is megtörtént az önálló zsidó listák letétele

Dr. Klein Miksa a kisküküllői, dr. Fried József pedig a nagy-küküllői listavezető

Cluj-Kolozsvár, július 6. (Az Uj Kelet tud.) A Zsidó Párt választási frontján a két Küküllő vármegye zsidó lakossága ebben az évben is époly lelkesedéssel és önfeláldozással küzd, mint az elmúlt választásokon. Mindkét megyében megtörtént tegnap az önálló listák letétele, amelyek mögött kompakt egységben sorakozik fel a zsidó lakosság társadalmi rétegződésre és vallási beállítottságra való tekintet nélkül.

Kisküküllő vármegye székhelyén, Dicsősémmártonban, vasárnap délelőtt népes értekezlet tartott a tagozati vezetőség. Koch Richárd vezérigazgató, a tagozat elnöke, nyitotta meg a gyűlést és felhívta a jelenlévők figyelmét a választások fontosságára. Ezután a központ kiküldöttje: Kaszner Rezső, a Zsidó Párt erdélyi tartományi titkára emelkedett szószárra. Ismertette az utóbbi hetek politikai eseményeit és rámutatott azokra az okokra, amelyek a zsidó pártnak az önálló lista melletti állásfoglalásához vezettek. A zsidó egzisztenciák katasztrófális összeomlása — amely Dicsősémmártonban különösképpen megrengető képet nyújt — elsősorban a zsidó tömegek eddigi szervezetienségére és arra vezethető vissza, hogy a zsidó érdekek eddig nem találtak megfelelő alátámasztásra.

Végül felhívta a jelenlévőket arra, hogy minden erejükkel működjenek közre a zsidó lista sikeréhez. Ezután a tagozat megejtette a jelöléseket. A jelölés alapján a kisküküllői lista a következőképpen alakult ki:

1. Dr. Klein Miksa (Kolozsvár), a párt tartományi ügyvezető alelnöke.
2. László Géza.
3. Karpf Henrik.
4. Kaszner Endre (Dicsősémmárton).

Kaszner Rezső vasárnap délután Karpf Ferenc jogszigorló, megyei tagozati titkár kíséretében bejárta Kisküküllő megye összes jelentősebb helységeit, és érintkezésbe lépett a balázsfalvi zsidóság vezetőjével. Itt is, mint mindenütt förtelen szeretettel fogadta a zsidó lakosság az önálló lista gondolatát. Kisküküllő megye zsidó lakossága, amelyre tragikus végzetként sulyosodnak a gazdasági válság következményei, valóságosan önmagát multa felül azoknak az

A Zsidó Párt a zsidó nép egészséges élet akaratának a megtestesítője. Akiben él ez az akarat, az a zsidó listára adja szavazatát!

Az összes emberi ismeretek tárháza

az egykötetes Genius-Lexikon, 40.000 cikk, 110.000 sor, 1600 hasáb, 800 ábra és mellékletek egy kötetbe fűzve, propaganda kiadás, csak amíg a készlet tart, 120 lej Lepage-nál Kvár. — Beküldve portómentes, utánvétellel portó 23 lej.

anyagi eszközöknek a felhozatalában, amelyek a lista letételét lehetővé tették. Nincs itt helye annak, hogy bárkit is kiemeljünk, mert — egyetlen sajnálatos balázsfalvi kivételtől eltekintve — mind annyian a zsidó önfeláldozás nagyszerű példáit mutatták.

Hétfőn délután a nagy-küküllőmegyei székhely: Segesvár zsidóságának vezetői tartottak megbeszélést a választásokon való részvétel tekintetében, kedden pedig a megyesi zsidópárti tagozat tartotta meg Kaszner Rezső központi kiküldött jelenlétében választógyűlést. Itt is mint Kisküküllőben, már az önálló zsidó politika szükségességének kiértékelésében folytak le az előkészületek, amelyeket dr. Surányi József, ez a közmegebecsülésnek örvendő fiatal zsidó orvos irányított odaadó önfeláldozással. A segesvári zsidókkal egyetértve ejtették meg a jelöléseket, amelyek alapján a nagy-küküllőmegyei zsidó lista a követ-

kezőképpen alakult ki:

1. dr. Fried József (Segesvár),
2. dr. Surányi József (Medgyes),
3. Spitz Ruben (Medgyes),
4. Deutsch Julius (Medgyes).

A kisküküllőmegyei önálló listát kedden délután nyújtotta be a dambraveni törvénysekhez Karpf Ferenc, a tagozat agilis titkára, míg a nagy-küküllői önálló zsidó listát dr. Fried József, a segesvári zsidó élet vezetője nyújtotta be szerdán délelőtt. A listákat mindkét helyen elfogadták s a két megye zsidósága most lázasan készül fel az elmúlt évi rekord szavazatszám tulszárnyalására.

A Zsidó Párt lugosi propaganda gyűlései

Timisoara-Temesvár, július 6. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap este a Zsidó Párt bánági tagozatának 15 főből álló csoportja utazott át Lugosra, ahol a zsidó kulturház nagytermében gyűlést tartot-

tak. A lugosi zsidóság nagy tömegben vonult fel az első választási kortesgyűlésre, mely este kilenckor vette kezdetét. Elsőnek dr. Dobó Jenő hitk. elnök tartott beszédet és üdvözölte a temesvári kiküldötteket. Utána dr. Roth Dezső tartott érdekes beszédet és ismertette azokat az okokat, amelyek az országos Zsidó Pártot életrehozták. Dr. Nobel Sándor a Zsidó Pártban tömörült egység zsidó frontot üdvözölte. Megemlékezett a zsidó képviselők parlamenti munkájáról, az antiszemita atmoszférájú parlamentben. Dr. Molnár Gyula a Zsidó Párt gazdasági programját ismertette, taglalva az erdélyi és bánági zsidóság nyomorát, mely egy erélyes és radikális program megoldását teszi szükségessé.

Dr. Ligeti Sámuel tartotta meg ezután nagyszabású programbeszédét. A lugosi zsidóságról beszélt, mely évek hosszú sora óta olyan szép szerepet vitt az erdélyi zsidóság életében. Itt nevelkedtem — mondotta dr. Ligeti — és ez az a zsidóság, mely zsidó mivoltomat adta meg. Azzal a kéréssel jön, hogy a lugosi zsidók egyöntetűen szavazzanak a Zsidó Pártra, mely magába tömöríti az egész ország zsidóságának minden rétegét. Végzőként Dobó Jenő dr. beszélt és ez a Zsidó Párt lugosi gyűlése emelkedett hangulatban véget ért.

Szerdán egy életunt katona vetette magát a vonat alá a cukorgyári sorompónál

Szakács József szökött katona szerelmi bánatában a reggeli szamosvölgyi vonat elé vetette magát

Cluj-Kolozsvár, július 6. (Az Uj Kelet tud.) Szerdán délelőtt ismét tragikus öngyilkosság történt a kolozsvári cukorgyári sorompónál. Ez alkalommal Szakács József huszonkét éves katona vetette magát a robogó mozdony elé, mely darabokra szelte. A fiatal katona a szamosfalvi repülőosztagnál teljesített szolgálatot, ahol pár héttel ezelőtt függelemsértésért megbüntették. A fia-

tal katona a büntetés elől való félelmében megszökött ezredétől és kolozsvári rokonainál bujkált. Az elfogatástól való félelem napokkal ezelőtt megfűrdte már a fiatal katona lelkét, akit azonkívül reménytelen szerelm is kínozott.

A kora reggeli órákban a fiatal fiú megindult a cukorgyári sorompó felé. Utközben egy katonatársával is talál-

kozott, akivel beszédbe is elegyedett és vissza is fordult vele, hogy megtevéssze. A reggeli szamosvölgyi vonat akkor indult ki a kolozsvári állomásról. Szakács József megvárta, míg a vonat a sorompóig ér és a mozdony elé vetette magát. A mozdonyvezető megállította a vonatot, a holttestet leemelték a sínparrról és a vonat ment tovább. Az értesített hatóságok részéről dr. Rozvan Zenó rendőrkomiszár szállt ki a helyszínen. Megállapítást nyert, hogy öngyilkosságának inkább szerelmi bánata, mint a katonaságtól való félelme volt, mert hátrahagyott levele is erre mutat.

A berlini rendőrfőnök letartóztatását követelik Hitlerék

Berlin, július 6. A versaillesi békediktátum ellen rendezett tüntetőgyűlés után a Lustgarten közelében június 28-án lejátódott események következtében a porosz országgyűlés nemzeti szocialista csoportja indítványt nyújtott be, amelyben a tulkapásokban részes rendőröknek — rangkülönbség nélkül — azonnali elbocsátását és fogságbevételét indítványozza. Az indítvány szerint az illető rendőröket teljes vagyonukkal és jövődelmükkel felelőssé kell tenni az általuk tudatosan okozott kár megtérítéséért. Végül azt kívánják, hogy Grzesinski berlini rendőrfőnököt azonnal tartóztassák le és állítsák bíróság elé.

Magyar Színház

Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona

visszajönnék két estére

Szombat:

Azra

Vasárnap:

Porcellán

Még lehet! Siessen kiváltani választói igazolványát

Huszonöt éve, hogy Ausztriában megalakult a zsidó parlamenti klub

A nemzeti zsidók belpolitikai tevékenységének kezdeteiről

Kristóffy, báró Fejérváry ugynevezett darabot-kormányának belügyminisztere, 1905 júliusában meglepetésszerűen új jelzőt dob a rendkívül kiélezett politikai harcra: az általános választójog jelszavát. Célja nyilvánvaló: *Flectere si nequeo tuperos, Acheronta movebo*. . . A zsenitrel nem tud boldogulni Fejérváry és kormánya. Ex-lex van már jóideje: nincs adó, nincs újonc. Az önkormányzatokkal tengernyi baj, vagy éppenséggel, mint a debreceni főispáni installáció esetében, világraszóló botrányok. Legyen hát népparlament. Ez majd — így reméli Kristóffy — kihuzza a kiváltságos osztályok és soviniszta politikájuk alól a gyékényt. . .

Ferenc József — ez a második számú meglepetés — egy kis intermezzo után felezi miniszterét. Minden áron, ha muszáj, hát az általános választójog nagy árán is, szabadulni akar a 48-as karakánoktól, akiknek merész nemzeti tervei már a hadsereg egységét is veszélyeztetik. Az általános választójogból még sem lesz azonban Magyarországon valóság. Az uralkodó és a koalíció nehezen ugyan, de végre mégis csak megegyeznek egymással. Az egység során aztán elszikkad a választójog tervbe vett általánossága.

De a Lajta másik oldalán, Ausztriában nagy tüzet gyújt a Kristóffy szikrája. A szociáldemokraták kiadják nagygyűlésen a tetszetős jelszót: **Ami a magyar király akar, nem ellenezheti az osztrák császár.** A klerikálisok, a nemzetiségek is követelni kezdik az általános választójogot. A parlament megnyitásának napján — 1905. XI. 28. — negyedmillió demonstrál már mellette Bécsben, százezer Prágában. De két minisztérium bukik el még miatta, míg végre Beck báró, a kompromisszumok nagymestere, 1907-ben, tehát 25 esztendő előtt, tető alá hozza.

Az általános választójog új problémák elé állította az osztrák cionistákat. Az akkori Ausztria egyes részeiben: Galiciában, Bukovinában nagy zsidó tömegek laktak, melyek így fontos politikai jog birtokába jutottak. Lehet-e, szabad-e ezeket a kompakt zsidó tömegeket nemzeti irányítás nélkül szavazni hagyni? Lehet-e, szabad-e tűrni, hogy lelküktől, anyagi érdekeiktől egyképpen vadidegen pártoknak uszályhordozóivá süllyedjenek? Összeegyeztethető-e ez az idegen szolgálatba szegődés a nemzeti becsülettel? És vajon opportunus-e, hogy a zsidóság a halálos küzdelemben egymással mérkőző pártoknak ütközőjére sodródjék? A cionista agitáció felébresztette ezeknek a zsidó tömegeknek nemzeti öntudatát. És most, amikor alkalom van rá, hogy a nemzeti öntudat tettekben nyilvánuljon meg, hagyja őket cserben, vezetés, irányítás nélkül? . . . Effele kérdések foglalkoztatták a cionistákat.

A bökkenő az volt, hogy a hivatalos cionista politika még megalta akkoriban a golszát. Vagyis — mert a Dubnov által faragott terminus ezt jelentette — tagadta a zsidó lét lehetőségét a golszban. A *Verelendung* álláspontját foglalta el vele szemben. Azt tanította, hogy a golszban élő zsidóság a biztos pusztulás felé sodródik, egyenesen menthetetlen. Nem érdemes tehát a golsz egyre növekvő bajaival vesződni. A cionizmusnak csak egy munkaterülete lehet: Palesztina.

Ausztriában azonban egyre többen vannak, akik tamaskodnak ebben a tanításban. Először Nathan Birnbaum, az örök outsider figyelmeztet rá, hogy a bázeli programot nem lehet máról-holnapra megvalósítani. Nagy ideig lesz még a zsidó nép utban Palesztina felé. Tehát a palesztinai építés feladatai mellett vannak egyéb feladatok is, amiket Birnbaum az „*utközben*” (Unterwegs) feladatainak nevez. Igaz, abszolút értékű zsidó élet csak Palesztinában alakulhat ki. De a golszban is el lehet érni bizonyos relatív eredményeket, a golsz bajait is lehet céltudatos munkával enyhíteni. A cionizmusnak tehát foglalkoznia kell és pedig gyakorlatilag a golsz problémáival. Míg azonban Birnbaumnál apránként a golsz kerül a tervelgetések és a célkitűzések középpontjába és Palesztina a perifériára sodródik, addig a rendületlenül palesztinacentrikus gondolkozású cionisták csak a Palesztina felé vezető utnak egyik etapját látják a golsz munkakörben. De — ez a nagy változás — ezt a munkakört okvetlenül vállalni akarják. Sok ut vezet Palesztina

felé — írja az egyik cionista belpolitikus a választási küzdelem hevében — és ezeknek egyike és nem éppen legkilátatlanabbja a Franzseringen át vezet. . . A gyengébbek kedvéért hozzá teszem ehhez az idézethez, melyet a *Die Welt*, a központi cionista újság, 1907-es évfolyamából emeltem ki, hogy az osztrák parlament épülete áll a Franzseringen. De egyéb, ma már szintén furesán ható kihasználást is lehet olvasni a *Die Welt* akkori számaiban. Az egyik belpolitikus például azt reméli, hogy az osztrák parlament révén közelebbi nekuszus alakul majd ki a cionizmus és az osztrák császár között, akinek címei között ez a sok sejtető és ígérő cím is szerepel: **Jeruzsálem királya.**

Hatott a cionista belpolitikára Karl Rennernek, akkor és most is az osztrák szociáldemokraták vezérének nemzeti-ségi teóriája. Kronland-okból autonóm nemzetek szövetségévé javasolta Renner általakítani Ausztriát. Az ő teljesen sajátos nemzeti teóriájában az eddigi „territoriális elméletet” az ugynevezett „perszonális elmélet” váltotta fel. A területi együttállás nem kritériuma a nemzetnek, hirdette Renner, nem előfeltétele az autonómiának. A nemzet azok alkotják, akik szabad elhatározásból ehhez a nemzethez tartozónak vallják magukat. Az autonómia mindenekelőtt kulturális ügyekre terjedjen ki és adóztatási joggal ruházandó fel, hogy elő tudja teremteni az ezzel kapcsolatos kiadások fedezetét.

Alapjában véve azonban nem sokat teoretizáltak az osztrák cionisták, inkább csak józan észükre, nemzeti ösztöneikre hallgattak és hosszas készülődés nélkül, úgy szólván fejest ugrottak a nemzetiségi politikába. In der Theorie haben die Gegner der zionistisch-politischen Gegenwartsarbeit Recht, in der Praxis deren Anhänger, — állapítja meg a *Die Welt* akkori főszerkesztője, Berthold Feiwel. Elismeri, hogy a tüzetesebb foglalkozás a belpolitikai problémáival a perifériára taszítja az erőket és az érdeklődéseket a centrumból. Vitathatatlanak minősíti, hogy a cionizmusnak, mint territoriális mozgalomnak oldozgatni kell és nem erősíteni azokat a családok szálakat, melyek bennünket a golszsal összefűznek. Végeredményében azonban leszögezi, hogy mégis igazuk volt a praktikus politikuskoknak, akik mindezen elgondolások ellenére Oroszországban és Ausztriában a belpolitikai tevékenységre szánták rá magukat. Az élet parancsolta rá őket erre az utra, annak felismerése, hogy a nacionalizálás és a cionizálás akadályait hártják el a belpolitikával.

hogy csak így a mindennap gondjaival foglalkozva számíthatunk tömegmozgalmra, a népnegyedre.

A választási harcot egyébként nem a cionista szervezet, hanem a **Zsidó Nemzeti Párt** irányítja. Még az általános választójog törvényerőre emelkedése előtt, 1906. júliusában alakult. Nemcsak cionisták a tagjai, Birnbaum az alelnöke, aki ekkor már nem szervezett cionista és maga a párt nem hivatalos cionista alakulat. A krakói országos cionista konferencia helyesli ugyan a belpolitikai tevékenységet, de külön szervezetre bizza. A nemzeti agitáció óriási fellángolást, mondhatni nemzeti megújulást vált ki Galiciában és Bukovinában. **Eine strahlende Welt**, — állapítja meg róla lelkesedéssel Birnbaum. És minden terror, minden választási visszaélés ellenére négy zsidó nemzetiségi képviselő került be a választási küzdelem eredményeképpen 1907-ben az osztrák Reichsratba: Benno Straucher, Csernovitz képviselője és Heinrich Gabel, Arthur Mahler, Adolf Stand, akiket Galiciában választottak meg. A négy zsidó képviselő megalakítja a **zsidó parlamenti klubot**. A sok apró-cseprő párt és a labilis többségű kormány mellett sokszor döntő szerep jut ki a részére. A miniszterelnök rögtön a parlament megalakulása után tanácskozá saiba vonja őket.

Még nagyobb az erkölcsi diadal, **Eine neue Zeit für die Ostjuden Österreichs gekommen** — ujjong a *Die Welt*. Csodálatraméltó bátorsággal rázták le magukról a politikai rabzsolgaság igáját. Lemosták a cionisták vezetésével Fél-Ázsia szegényét. A lengyel urak nem rendelkeznek többé a páriákka alázott zsidók szavazatai felett, melyekért sohaem járt köszönet. Magától értetődő volt, hogy a rabzsolga az ostort suhogtató *slachciera* szavaz.

Két év múlva elérkezett aztán a zsidó belpolitikai tevékenység a betetőzéshez. Bukovina tartományi gyűlése egyhangúlag elhatározta, hogy a nemzetiségi torzsalkodásokat kiküszöbölendő, külön nemzeti kataszterekben választ. A zsidóknak is külön kataszter és lélekszámukkal arányos képviselő jutott volna e határozat szerint. De nem lesz törvény belőle. A Reichsrat nem erősíti meg a Landtag határozatát. A zsidók a német kataszterbe osztódnak, azzal az indokolással, hogy hiszen külön nyelvük, tehát hijján vannak a nemzetiség egyik főkritériumának. Viszont azonban ebben a kicsiny országban annyira megérett már a külön zsidó nemzetiség gondolata, hogy a német Kurian belül is, egy igényeit tiszteletben tartó paktum alapján, töretlenül érvényesülhetett.

Az elmúlt 25 év aztán lerakta a zsidó belpolitikai teoretikus alapjait és irányadóan kialakította prakszist is. Ma már ez a tevékenység úgy az elméletben, mint a gyakorlatban biztos vágányokon halad. Az uttörő zsidó parlamenti klubnak emléket mindazonáltal tanulságos és kegyeletos idézni. (g. s.)

Németül beszélő és éneklő hangosfilm: Bécsi valzer. Főszerzők: Gustav Frölich és Maria Paudler. Helyárak 10 és 20 lej. Nincs külön repülő- és segélybélyeg.

Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor
Kedden fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:
Szerdán fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Német hangosfilm: Asszony, aki soha sem felejt. Főszerzők: Ivan Petrovich és Lij Dagover. Helyárak 10 és 20 lej. Nincs külön repülő- és segélybélyeg.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, július 7.

Bukarest, 19: Operadalok, 19:20: Szimfonikus hangy.

Budapest, 9:15: Hangy. 12:05: Házi-kvartett, 1: Pontos időjelzés, időjárás. — 2:45: Hírek, 4: Meseidőjárás, 4:45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, 5: Hangverseny 6:15: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. — 6:15: A napfűdőről, 6:50: Grammofonhangy, 8: A török császár leánya Pesten, felolvasás, 8:25: Operarész, Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd Horváth Gyula cigányzenekara.

Bécs, 20: Szimf. hangy. Kurina Berta énekesnő és Winkler esellőművész közreműködésével.

Berlin, 19:10: Táncest. Breslau, 21:05: Kamarazene. Frankfurt, 22:05: Dalok. Lipce, 19:30: Grammofon.

Varsó, 20: Könnyű zene. Poznan, 20: Szólisták hangy. Kattowitz, 22:05: Táncczene.

Milánó, 20:30: Donizetti opera. Róma, 20:45: Rádiózenekar. Palermo, 20:45: Puccini: A köpeny és Gianni Schichi c. operája.

Prága, 19: Hárfa és dalok. Pozsony, 18:20: Grammofon. Brűnn, 20:20: Dalok. Osló, 20:30: Karének, 22:15: Táncczene. Stockholm, 20:30: Orgonahangy.

Toulouse, 21:45: Operettadatok, 23:15: Orgonahangy, 23:30: Rimszkij—Korszakov hangverseny.

APRÓ HIRDETÉSEK

Elsőrendű **שר** házikoszt, kihordásra is, 3 fogásos ebéd 25 lej. Ugyanott 2 nő vagy férfi teljes ellátást kaphat olcsó árban, Str. F. Dávid No. 5.

Egy szoba-konyhás lakást aug. 1-re ke-resek, Gyárfás, Heltai u. 24. Telefon 70.

Férfi és női fehérnemű, pizsama varrást, fűzőkészítést, valamint stork és mindennemű kézimunka montirozását elsősorú kivitelben és olcsón vállalom. Mezeine Cluj, Unió ucca 14.

Jól bevezetett cég állandó alkalmazásra keres irodai vagy utazói tisztviselőt 3000 lej kezdőfizetéssel és mellékjövédellel. 40.000 lej készpénzkaució szükséges. Ajánlatok „Agilis” jellegre a kiadóba küldendők.

Intelligens zsidó árválynak ajánlkozik gyermek mellé vagy háztartás vezetésére szerény igényekkel. Szives ajánlatokat „Jó bánásmód” jellegre a kiadóba kér.

Fűszerüzlet jóforgalmu helyen kiadó. Pillangó ucca 27. Szilágyi József.

Eladó kis jégszekrény 700 lej, megtekinthető Karolina tér 8. Bodega.

Szoba, konyha, speiz és üzlethelyiség kiadó. Hunyadi tér 10.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (hához szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácénál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Sapakhorgolást mindenféle formában, selyem és gypjuból olcsón vállalom. Calea Decebal 13. (volt Rudolf-ut) jobb oldalsó ajtó.

SZÍNHÁZ-FILM

[Bajor Gizi visszajön!]

Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona még két estére visszajönnek Kolozsárra. Az Azra és a Porcellán példátlan sikere után a Magyar Színház igazgatóságának sikerült megnyerni Bajor Gizit még két estére. Szombaton este az Azra, Szép Ernő gyönyörű mesejátéka. Mindkét elő-

adást **leszállított helyárrakkal** tartják meg. Ilyen módon mindenkinek lehetővé válik, hogy láthassa Bajor Gizit, aki nemcsak a legnagyobb magyar színésznő, hanem európai a híre és a külföld is bámulattal emelegeti.

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton este pont fél 10 órakor: Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona vendégjátéka. „Azra”, Szép Ernő mese játéka. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 258.

Vasárnap este pont fél 10 órakor: Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona utolsó és bucsufellépte: „Porcellán”. Andai Ernő színjátéka. Leszállított helyárrak. Sorozatszám: 259.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtökön fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Pénteken fél 4, fél 6, fél 8, fél 10 órakor:

Szombaton fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Minden idők legmonumentálisabb hangos filmremek: Sodoma pusztulása, a főszerepekben: Lucy Dorian és Várkonyi Mihály. Új hangos hird. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Hétfőn délután fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor utoljára!

AZ OPERA-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Pénteken fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Szombaton fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

HIREK

— Verekedő falvak. Szófiából jelentik: Stubel bulgáriai községből kétszáz földműves a bíró és egy erdész vezetése alatt elindult Lipen község felé, amelynek a lakosai politikai ellenfeleik és le akarták velük számolni. Az uton találkoztak egy pásztorcsoporthal, amely rájuk támadt, úgy, hogy véres verekedés támadt. A harc következtében holtan maradt a helyszínen egy lipeni földműves, ezenkívül tizen súlyosan megsebesültek. A hatóságok megindították a nyomozást és megállapították, hogy a stubeli expedíciót nemcsak a bosszúvágy fűtötte, hanem a haszonvágy is. A lipeni pásztorok nyáját ugyanis elhajtották.

— Korzikai banditák vérbosszúja Maurice Privat francia író ellen. Párizsból jelentik: Néhány hónappal ezelőtt Maurice Privat francia író regényt írt, melyben a korzikai banditák életét tárgyalja. A regény a Tolinchi családról szól. Híres régi korzikai banditacsalád a Tolinchi, akik, amikor tudomást szereztek a regényről, beperelték Maurice Privat-t. Az elmúlt napokban zajlott le a tárgyalás Ajaccióban és az író, akit a rágalmasz vétsége alól felmentett a bíróság, elhagyta a tárgyalótermet. Amint azonban kerestülhaladt a törvényszék udvarán, egy férfi lépett elő és két revolverlövést adott le felé. Privat-nak egyik golyó eltalálta a ruháját, különben sértetlenül került ki a Tolinchi-család vérbosszújából. A merénylőt, akit Francesco Tolinchinak hívnak, letartóztatták.

— Vér-, bőr- és idegbajosok a természetes „Ferenc József” keserűvizet mint igen jó beltisztító szert eredményesen használják. Az orvosi tudomány legjelentékenyebb képviselői írják, hogy a Ferenc József víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Gyémántkiállítás. Londonból jelentik: A londoni Oxford Streeten gyémántkiállítást rendezett néhány angol és hollandus gyémántkereskedő. Az eltörhetetlen üvegtárlakokban 2341 darab hatalmas gyémánt van főlhalmozva, közöttük van a Westminster-család tulajdonában lévő „Nassak” és a még híresebb Porter Rhodes is. A legnagyobb feltűnést azonban Maria Antoinette királynő világhírű gyémántkarkötője kelti, amelynek értékét az is növeli, hogy a guillotinehoz vezető útján is azt viselte a francia királynő.

— Az elveszett kincs. Rómából jelentik: Az öreg Silvano Tonelli néhány évvel ezelőtt Ancona külvárosában mintegy 80.000 lej értékű aranyat ástott el. A 85 esztendősi Silvano Tonelli néhány nappal ezelőtt felkereskedett Ancona felé, hogy elásott kincseit megkeresse. Em

Megkérdezte már vevőit, hogy kiváltották-e választói igazolványukat? Kötelessége megkérdezni!

bereket is vitt magával, akik felásták a földet a megjelölt helyen, a pénzt azonban nem találták meg. Az öreg Tonelli egyre nyugtalanabb lett, mindig más helyet jelölt meg, azonban sehol sem volt a pénz. Amikor végül látta, hogy elásott kincse eltűnt, összeesett. Néhány perc múlva kiszenvedett.

Szündei német tanfolyamok: nyelv, irodalom, társalgási gyakorlatok, kereskedelmi levelezés, július 17-től kezdve, heti 3, 4, 5 órással 18, 24 és 30 nappali és esti órában, mindkét nembeli gyermekek és felnőttek, kezdők és haladók részére, legfeljebb tízes csoportokban. Magánoktatás is. Jutányos árak. Elsőrangú szakember, aktív középiskolai tanár, nem kolozsvári, tartja. Érdek lődni és jelentkezni Rudolf Mosse hirdetésű irodájában, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 8. Reggel 8—2-ig. Telefon: 4—13.

— Mannheimban fekete keresztrel jelelik meg a helyeket, ahol halálosvégű balesetek történtek. Berlinből jelentik: Mannheimban városi tanácsi határozat következtében most fekete keresztrel jelölik meg azokat a helyeket, a város határában, ahol halálosvégű balesetek történtek. Remélhető, hogy a keresztrel intő jelül fognak szolgálni autóvezetőknek és gyalogjáróknak egyaránt.

Felhívás a zsidó ifjúsághoz!

Nem a közelgő választások, nem a demagógia, nem a voksok felhajtásának szükségessége és nem pusztán frázisok adják meg ennek a zsidó ifjúsághoz intézett

Felhívásnak

az aktuálítását,

Ahhoz a zsidó ifjúsághoz fordulunk, amelyet a gyermekkori évek háborus keservei után, a gazdasági krízis anyagi és erkölcsi, testi és lelki demoralizálással fenyeget. Ahhoz az ifjúsághoz, amelynek lábai alól kivette az egzisztenciális lehetőségek talaját, az államilag gyakran támogatott és még gyakrabban megtűrt antiszemitizmus. Ahhoz az ifjúsághoz, amely a sivar jelen és a kilátástalan jövő, a nélkülözés és a munkanélküliség folytán egy szebb és jobb — általa mindenestre megérdemelt — jövő reményének a megvalósulásához egyetlen odavezető utat lát: a zsidóság megtagadását. Ahhoz az ifjúsághoz, amely — természetes és elválaszthatatlan népi jelleggel teljesen mellőzni akarva — utópisztikus és tehát megvalósíthatatlan politikai ideálok zászlóhordozója lett. Fordulunk ahhoz a zsidó ifjúsághoz, amely

a zsidó ifjúság jobb és igazságosabb életlehetőségeiért és nívójáért önzetlenül küzdő Zsidó Pártot

nem támogatja, vele szemben passzivitással, vagy — ami sajnos szintén nem fehér holló számba megy a sorainkban — ellenségesen viselkedik.

Ennek az ifjúságnak kívánjuk megmondani azt, hogy a Zsidó Párt nem a reakció, nem a sötét középkori konzervativizmus, hanem

a szociális haladás pártja.

Nem volt és nem lesz a szociális igazság szolgálatában álló oly törvényjavaslat a román parlamentben, amelyet a zsidó képviselők nem teljes erejükkel támogatnának. Nem volt és nem lesz egyetlen intézkedésében antiszociális törvénytervezete a román törvényhozó testületnek, amely ne szívesmódról szívesen vonná maga után a zsidó parlamentek egyöntetű és energikus tiltakozó szavát.

A progresszív szellemű és haladott mentalitású Zsidó Párt, a romániai zsidó népkisebbség szociális jogainak az őre!

Ennek az ifjúságnak kívánjuk azt leszögezni, hogy

a Zsidó Pártot politikai célkitűzéseinek a megvalósításában támogatni nem antiszociális meri egy jó zsidó jó ember is lehet!!

Számos példája a történelemnek igazolja azt, hogy zsidó vérell csináltak Forradalmat, küzdöttek Szabadságért, Emberiségért, Demokráciáért. De a győzelem, a siker babérokörűt, sőt még a babérleveleket sem kapták a zsidók. Gondoljunk csak az egyenlőség és testvériség hazájára, Franciaországra. Egy csekélység, mint a Dreyfuss-per megfilmesítése elegendő volt az antiszemita kedélyek fellobbantására. Pillantsunk csak Oroszország felé. Napról-napra olvasunk a szovjetkormány ama törekvéséről, hogy a zsidókat Biro-Bidzsánban kolonizálja. Miért? A válasz, sajnos, nagyon nyilvánvaló és logikus. Az antiszemizmus, mely a kollektív Oroszországban is megátolja a zsidóknak a privilégizált munkaszótályba való beillesztését.

A zsidók a kapitalisták! A zsidók képezik az agonizáló kapitalista termelési rendszer utolsó pillérjét! A zsidók a kommunisták! A zsidók az államrendet felforgatni akaró proletárok! A tőkekonzentrációtól a munkanélküliségig, a társadalom minden bajának az okozói mi vagyunk — vélik, gondolják olyan tömegek, 15 milliós Hitler pártokban csoportosulva, amelyek a fajkérdés megoldásában látják a gazdasági válság megoldását is.

Az antiszemizmusnak a zsidó ifjúság minden életerejét és megélhetési lehetőségét szétmorzsoló malomkövei között, tehát a zsidó ifjúság politikai irányvonala csak a zsidóságon keresztül vezethet. A zsidó ifjúság csak azt a politikai közösséget támogathatja és — bizton reméljük, hogy — támogatni is fogja, amely az általános, emberi és szociális érdekek állandó szemelgetés mellett mindenkor bátran száll sikkra speciálisan zsidó vonatkozású — és tehát a zsidó ifjúságot legközelebről érintő — érdekek hathatós megvédéséért.

A Zsidó Párt ifjúsági szekciója nevében
HERMANN DEZSÓ

— Ülésre hívták össze az osztrák parlamentet a zsidó ifjúság érdekében. Bécsből jelentik: A parlamenti főbizottságot csütörtök délutánra ülésre hívták össze. Dollfuss szövevényes kancellár be fog számolni az ülésen lausannei tárgyalásának eredményéről. A nemzeti tanács legközelebbi ülését pénteken délután tartja.

— Házasság. Dr. Lasz Gyula sebész és Gutfried Bözsi július 3-án házasságot kötöttek.

Megkérdezte már üzletfeleitől, hogy kiváltották-e választói igazolványukat? Zsidó kötelessége megkérdezni!

Tüntessétek el a kellemetlen szájszavakat. Ez az undorító jelenség nagyon el van terjedve. Az illető maga a legtöbb esetben nem is veszi észre. Sok embernek volt már ebből hátránya. Biztos el- lenszere a Pebeco-fogpaszta, amelynek tisztító és frissítő hatása utólrhetetlen.

— Kassay Károly jubileuma. Ma, csütörtök 7-én este fél tíz órai kezdettel gazdag program keretében fog lezajlani a Kassay Károly 45 éves színházi jubileuma. Ha valaki megérdemli a pártfogást, úgy az bizonyára Kassay Károly, aki ön hibáján kívül súlyos anyagi bajok közé került és ez a jubileum van hivatalos, hogy legalább rövidebb időre, de mentesítse a nélkülözésektől. Azonban mert nyilvánvaló, hogy nemcsak az ünnepelés a cél, Kolozsvár magyarsága régi kedvencével szemben úgy róhatja le elismerését, hogy megtölti a katolikus főgimnázium termét.

— Hatalmas mauzoleumban helyezték örök nyugalomra 3800 turini halottat. Turinból jelentik: Junius 29-én fényes katonai parádé közepette a tömegsírba elhunyt katonák, akik a háborúban hősi halált haltak. Negyvennyolc teherautó szállította a temetőből a városba az exhumált holttesteket. Az autókát ka tonaság kísérte végig a városban és a temetésen. Turin egész lakossága megjelent.

— Tornádó pusztította végig az Egyesült Államok északnyugati részét. Londonból jelentik: Az Egyesült Államok északnyugati részét tornádó pusztította végig. A vihar több, mint ötszáz házat romba döntött. Az első jelentések szerint a halálos áldozatok száma eléri a huszart.

Megkérdezte már pácienseitől, vagy ügyfeleitől, hogy kiváltották-e választói igazolványukat? Kötelessége megkérdezni!

— A Csehszlovák költségvetés deficitje meg fogja haladni az 1700 millió koronát. Prágából jelentik: A csehszlovák költségvetés deficitje előreláthatólag meg fogja haladni az 1700 millió koronát. Több, mint 1200 millióval növekedtek a kiadások és 500 millióval csökkent az adóbevétel. A kormány takarékosági intézkedésekkel és adóemeléssel származó jövedelemnöveléssel fogja kiegyensúlyozni.

NAPRÓL NAPRA

Beterjesztették Angliában a belügyminisztériumhoz a városi tanács azon ren detlettervezetét, amely két font pénzben tetéssel kívánja sújtani azokat, akik nyitott ablak mellett megszólaltatják bérházakban rádiójukat, vagy gramofonjukat. Remélik, hogy a belügyminiszter a ren detlettervezetet jóvá fogja hagyni.

Az Opera Comique személyzetének felmondottak a színházat bezárták. A kultuszminisztérium szubvenciót késett adni a személyzetnek s ezzel a végkiel gitészerű összeggel megszünteti a most felbontott szerződéseket. Az opera tagjai uccai gyűléseken tiltakoznak a színház bázárása ellen.

Richard Tauber operettlibretto megzenésítésén dolgozik. Több zenészház érdeklődik a kamaranékes operettje iránt, amelyről a beavatottak a dicséret hangján emlékeznek meg. Az operett Keán világhírű angol színész életéről szól.

Anglia a száz méteres síkfutásra Fuller, Read és Peig, a 200 méteres síkfutásra Fuller, Engelhard, Read, a négy száz méteres síkfutásra Powell, Hampson, Stoneley és Rampling, a nyolcszáz méteres síkfutásra Powell, 1500-ra Thomas és Cornes, 5000-ra Bailey, Burns és Evenson, a marathoni futásra Mac Wright és Ferris és a gátfutó számokra Finlay, Harper és Burghley futókat küldi ki a losangelesi olimpiaszra.

Hollywoodi jelentés szerint John Gilbert közelebről feleségül veszi Virginia Bruce filmsztárt. A filmszínésznek ez negyedik házasságkötése.

A Staatsoper színpadán Vera Schwartz-al a primadonnaszerepben nagy sikerrel adták elő Johann Strauss modernizált szövegű operettjét, a Wiener Blutot.

A brüsszeli opera háromnapos időtartamra bezárt. A szezon deficitje 7,25 millió belga frank. A brüsszeli opera eddig még minden szezon végig játszott s ez az első eset, hogy ilyen korán befejezte előadásait.

SPORT

A szlovenszkoí válogatott teniszcsapat szombaton veszi fel a küzdelmet Kolozsvár válogatottjával

Cluj-Kolozsvár, július 6. (Az Uj Kelet tud.) A szlovenszkoí válogatott tenisz csapat szombaton d. u. 5 órai, vasárnap d. u. 4 órai kezdettel mérkőzik Kolozsvár válogatottjaival a Magyar uccai pályákon.

A vendégcsapat összeállítása a követ kezű:

Férfiak: Adomovich Ferdinand, dr. Kakas Árpád, Jellinek Miklós, gr. Nyáry József, Bárczy Oszkár.

Ifjúságiak: Gr. Nyáry József, Csongár Csaba, Mankovich Emanuel.

Hölgyek: Herczog Margit, Gross Mancsi.

Ifj.: Bárkász Vali, Bárczy Enese.

A kolozsvári csapatot az Universitatea, Haggibbar, Tenisz Klub és a KAC legjobb játékosai állítják össze.

Belépőjegy 40 lej. Állandó jegy 60 lej.

A Zsidó Párt kolozsmegegyi tagozatának irodáját a neológ hitközség óvodájába helyezték át. Választási ügyben értekezni lehet d. u. 3—5-ig.

Dél 11 és 1 óra között vált-hatja ki választói igazolványát! Slessen, amig nem késő!

— Tömeggyűlést terveznek az osztrák náciak. Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti szociálisták a Hohe Warten tömeggyűlést terveznek. A demonstrációra meg fogják hívni Hitlert is. A tömeggyűlés időpontját még nem állapították meg.

UJ KELET Legújabb hírek

Orhei megyében csendőrkordon akadályozta meg a zsidó lista letételét

Vagy Titulescu, vagy Vaida, vagy Mihalache lesz a választások utáni kormány minisztereinöke. Milyen választási eredményt jósol a bukaresti sajtó

52 megyében indul a Zsidó Párt a választási küzdelemben

Bucuresti-Bukarest, július 6. Az Adeverul foglalkozik Maniu Gyula politikai magatartásával és valószínűtlenné tartja, hogy vállalkozzék a kormányelnökségre. Ezek után logikus és valószínű, hogy Titulescu fog a választások után kormányt alakítani, ha a nemzeti parasztpárt nem érné el a szavazatok 50 százalékát, míg ha több szavazatot kap, úgy Vaida, vagy Mihalache lesz a zsidó kormány elnöke.

Ami Maniut illeti, sokkal valószínűbb, hogy visszatér a nemzeti parasztpárt élére. Epp ezért a jövőben szakítanak azzal a rendszerrel, hogy a miniszterek saját tetszésük szerint vezetik az ügyeket, hanem ezután a párt fogja megadni a direktívákat. Ez annál könnyebben megvalósítható lesz, ha a pártot Maniu autoritása fogja irányítani.

Valószínű, hogy a kamara megalakulásának napjáig ki fog kristályosodni a megoldás.

Kinek milyen esélyei vannak

Ami a választásokat illeti, ma volt az utolsó napja a listák letételének. Az Adeverul prognózisa szerint a nemzeti parasztpárt és a liberális párt az utolsó napig taktikáztak a listák letételével a sok eszkimó és kevés főka miatt, mert a jelöltek hitegették, nehogy más pártok listáin jelölthessék magukat. Számítani lehet azzal, hogy előretörnek a georgisták és a lupisták. Előbbieknek az nyújt kilátást, hogy a nemzeti parasztpárt főleg a Duca-párt ellen küzd, Lupuék ellenben inflációs propagandájukkal vélnék sikert elérni. Igen érdekes Averescu és Gogaék párharcra. Averescu kilátásait nagyon meggyengítik a legfőbb alkotmányos tényező ellen folytatott ismeretes propagandája, míg Goga sánszait rontja az a tény, hogy elhagyta pártvezérét. A szociáldemokraták elég erőseknek látszanak, bár ők is testvérhárcot vívnak a független szocialistákkal, akik különösen ott számítanak szavazatokra, ahol a Dolgozók Blokkjának nincsenek jelöltjei. A Vasgárda és a cizisták szintén előre akarnak törni és 45 megyében állítottak fel jelöltek. A kisebbségi pártok: a Zsidó Párt és a Magyar Párt tartják állásaikat, előbbieknek jó kilátásaik vannak, utóbbi harcot vív a kormánykattellel induló Magyar Gazdasági Szövetség ellen, amely könnyen elviheti a Magyar Párt néhány mandátumát.

Jósol a bukaresti sajtó

A Lupta is foglalkozik a választási kilátásokkal. A lap szerint a kormány 280 mandátumra számít, a megmaradó 100 mandátum nagyon el fog aprozódni, hiszen 22 jelölőlista van forgalomban. Az első vonalban a lupisták, a georgisták és a szocialisták lesznek, míg a liberálisok elvesztik szavazataiknak háromötödét, főleg a csatolt területeken. A szocialisták 9-10 mandátumra számíthatnak, Bratianu György 16 és Lupu 12-15 mandátumot remélhet.

Csendőrkordon akadályozta meg az orhei lista letételét

Bucuresti-Bukarest, július 6. (Az Uj Kelet tud.) A Zsidó Párt orheimegyei tagozata kedden délután akarta a párt jelölőlistáját letenni. Midőn azonban a párt vezetőség és az ajánlók a törvényszék elé értek, csendőrkordon vette körül az épületet és megakadályozták a Zsidó Párt vezetőit a lista letételében. A párttagozat táviratilag értesítette erről az értesítésségről a központi vezetőséget, melynek képviseletében szerdán délelőtt dr. S. Singer volt képviselő, dr. Misu Weissmann és dr. S. I. Stern megjelentek Calinescu belügyi alminiszter előtt és a legérélyesebben tiltakoztak az orhei hatóságok felháborító önkényessége ellen. Calinescu belügyi alminiszter a Zsidó Párt képviselőinek jelenlétében felhívta telefonon az orheimegyei prefektust és szigorú utasítást adott neki, hogy távolítsa

el a csendőrkordont a törvényszék épülete elől és tegye lehetővé a Zsidó Párt embereinek a lista letételét. Az orhei prefektus kijelentette, hogy ebben az értelemben fog eljárni.

Lapzártáig még nem kaptunk értesítést arról, hogy a Zsidó Párt orhei tagozatának a szerdai nap folyamán sikerült-e a listát letenni. Miután tegnap lejárt a listák letételének terminusa, az orhei hatóságok önkényessége megfosztaná a Zsidó Pártot egy beszarábiai megye tekintélyes

számu lakosságának szavazataitól és ebben az esetben a szabad választásokkal megbízott Vaida-kormány semmivel sem érdemelne több megbecsülést, mint elődje, amely az elmúlt évben Balti megyében akadályozta meg, nem kevésbé felháborító körülmények között, az önálló zsidó lista letételét.

A Zsidó Párt tizenhét regáti, az összes bukovinai, beszarábiai és 21 erdélyi, vagyis összesen 52 megyében indul a választási küzdelemben.

Sztalin súlyos beteg

London, július 6. Körülbelül két hónappal ezelőtt az egész világsajtót bejárta az a hír, hogy Sztalin, az orosz diktátor súlyos beteg. A hírt akkor megcáfolták. Azóta Sztalin több külföldi újságírókat fogadott kihallgatáson, így Emil Ludvigot, a világhírű publicistát is. Sztalin betegségének híret főleg ezzel igyekeztek alátámasztani, hogy a május elsejei moszkvai ünnepségeken nem jelent meg.

Most egy újabb, varsói lapokban napvilágot látott jelentés szerint Sztalint két hét óta sehoh sem látják Moszkvában. Ezzel kapcsolatban úgy hírlük, hogy az orosz diktátor súlyos beteg és a gorki szanatóriumban tartják ápolás alatt, ugyanott, ahol évekkal ezelőtt Lenin is meghalt.

Legújabb hadijelentés a német polgárháború frontjáról: 7 halott, hatszáz sebesült

Berlin, július 6. Essenben, Eschwegben és Westfália több városában összeütközések voltak a választásokra agitáló politikai ellenfelek között. Az utóbbi három nap halottainak összes száma 7, a sebesülteké 600. Fél ezer letartóztatás történt.

Egyidejű jelentés szerint a lipsei fő-törvényszék kötelezte a Kölnische Volkszeitung ügyében is a porosz belügyminisz

tert a birodalmi belügyminiszter intézkedésének végrehajtására. A centrupárti lap megjelenése három napon át a döntés következtében szünetelni fog. A Kölnische Volkszeitung betiltása amint következett be, mert sértő hangon kritizálta von Papen kancellárt és több cikke néhány mondatával fontos külpolitikai érdekeket sértett.

Elferdített híradásokkal operál a nagyváradi magyar sajtó a Zsidó Párt ellen

Félix fürdőben összeült az ortodox központi iroda vezetősége. Teitelbaum főrabbi nyilatkozata az Uj Keletnek

Oradea-Nagyvárad, július 6. (Az Uj Kelet tud.) Amióta dr. Fischer Józsefnek, a Zsidó Párt tartományi elnökének sikerült egységbe tömörítenie Várad zsidóságának minden árnyalatát és rétegét és főképpen azóta, hogy ennek az egységnek szimbólumaként Fuchs Benjamin főrabbi állott a zsidó lista élére, a nagyváradi magyar sajtó állandóan különböző támadásokban részesíti a Zsidó Pártot és egészen elferdített közleményekkel operál a zsidó lista ellen.

Ma Nagyváradra érkezett Teitelbaum Joel nagyváradi főrabbi, amelynek nyomán fantasztikus hírek kaptak szárnyra arról, hogy valami készül a Zsidó Párt, illetve a zsidó egység megbontására. A nagyváradi „Estilap” arról cikkez, hogy az ortodox központi iroda Félixfürdőben összeülő értekezletén három pont fog szerepelni a napirenden a politikai helyzettel kapcsolatban: 1. a Zsidó Párt mellett állásfoglalás kérdése, 2., határozottan a Zsidó Párt ellen, 3., szabad választás a zsidók részére, hogy melyik listára szavazzanak.

A lap azt is tudni véli, hogy az értekezlet Fuchs Benjamin főrabbi jelölése ellen fog állást foglalni.

Az egyik magyar lap már azt is tudni véli, hogy Teitelbaum főrabbi Fuchs Benjamin jelölését ellen nyilatkozott.

Az Uj Kelet munkatársa felkereste Teitelbaum Joel főrabbit, aki munkatársunk kérdésére a következő kijelentést tette:

— Nem foglalkozom napi politikával, intervjút nem adtam egyetlen lapnak sem és nem nyilatkoztam Fuchs Benjamin főrabbi jelölése ellen.

Ugy értesültem, hogy a központi iroda gyűlésén csak azért fogják tárgyalni a zsidó politika kérdését, mert éppen napirendre tűzték. Egyébként ismerem az Uj Kelet objektivitását és meg vagyok győződve róla, hogy az események hű krónikása lesz.

Oradea-Nagyvárad, július 6. Ma délután négy órakor a Félixfürdőben összeült az ortodox központi iroda vezetősége. Az értekezletet Wesel Albert főrabbi, a központi iroda elnöke nyitotta meg. Beszédében kifejtette, hogy a köz-

ponti iroda székhelyének kérdésében önállóan is dönthetett volna, ezt azonban nem tette meg és a kérdés eldöntését a vezetőségre bízta. Sajnálatát fejezi ki afölött, hogy az országreszi ortodox konferencia által kirótt gatelákat az egyes hitközségek még nem vették be. A Zsidó Párt kérdésait illetően kifejtette,

hogy ezzel a problémával tulajdonképpen nem kellene foglalkoznia az értekezletnek, annál is inkább, miután a kormány szabad választásokat akar. Tekintettel arra, hogy a központi iroda csak hitéleti kérdésekkel foglalkozik, javasolja, hogy vegyék le a napirendről a politikai ügyet.

Friedmann Ferenc, a temesvári hitközség elnöke, felszólalásában magáévá teszi Wesel főrabbi álláspontját és ugyancsak kéri a politikai kérdésnek napirendről való levételét.

Az értekezlet hangulatából ítélve, minden valószínűség szerint a politikai kérdést teljesen ki fogják küszöbölni a tárgyalásokból és a központi iroda vezetősége szigorúan meg fogja őrizni vallási hatáskörét.

Ausztria új követeléseket állít fel Magyarországgal szemben az új kereskedelmi szerződés kapcsán

Bécs, július 6. Julius közepén lejár a kéthetes magyar-osztrák kereskedelmi provizórium. Ausztria követeli a folyamatban levő tárgyalások során a magyar nyaralóknak osztrák devizával leendő ellátását, a fa- és több más nyersanyag és árucikk exportjánál az eddig érvényben volt vámviszatérítési összeg felemelését, továbbá az osztrák textíliák, néhány vegyi és vasipari cikk és villamosgépek magyar behozatali tilalmának felfüggesztését s ez áruk vámjának mérséklését. Ezenfelül Ausztria a magyar exportcikkekre érvényben volt vámtételeket emelni akarja, főként a gyümölcsnél, fozelékknél, butoroknál, tégláknál, mésznél cementnél.

A pénzügyminisztérium megelegette az adóterrort

Bucuresti-Bukarest, július 6. A pénzügyminiszterhez nagyszámu panasz érkezett az adókövetésekkel szemben. Az Ordinea Noua szerint a miniszter meggyőződésén arról, hogy ezek a panaszok nagyrészt alaposak, elhatározta, hogy revízió alá fogja venni az adókövetéseket. Az adókövető közegek az elmúlt rezsim alatt a legnagyobb kíméletlenséggel és körültekintés nélkül vetették ki az adót, fiktív és nemlétező jövedelmek után, nem számolva az adóalanynok tényleges helyzetével. Ezzel nemcsak az adófizetőknek okoztak kárt, hanem az államnak is, amely nem kalkulálhat olyan jövedelmekre, amelyek nem folyhatnak be. A felülvizsgálat során módot fognak nyújtani mindenkinek, hogy az igazságtalan adókövetéseket reális alapokra helyezték.

Az Erdélyi Bank is megkapta a devizaautorizációt

Bucuresti-Bukarest, július 6. Tegnap közöltük annak a tíz banknak a névsorát, amelyek a Banca Nationalától korlátlan devizaautorizációt kaptak. Most úgy értesülünk, hogy ezt az autorizációt egy kisebbségi bank, az Erdélyi Bank is megkapta összes fiókaival együtt.

— Woldemaras volt litván diktátor újra egyetemi tanár szeretne lenni. Párizsból jelentik: Kownói jelentés szerint Woldemaras volt litván diktátor kérését intézett a kownói egyetemi tanári karához, melyben kérte egyetemi tanárrá leendő újrafelvételét. A kérést az egyetemi szenátus elutasította.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Tax
plát
No.
da B
Tele
Hav
évre
föld
félév
detés
KEL
zsidó
keint
rás r

Mely
Buzau
totta k
Nem
rien a
lása s
lis ké
A vé
momen
azt ke
emebri
A ré
De.
szenvé
studom
ban m
Azok
nem k
kossá
rejtőz
valló
berie
Megi
Sem N
De l
nézeti
A B
dig mé
Mert
ferenci
partiak
Néhá
forma
program
Hoj
amelye
vokálh
Nagy
magyar
Az u
között
A m
nézet,
Mert
lyén: a
Ezért
dia, Há
Es b
lat ere
ciális
zolás
lett lég

Cirku
Ha a
niában,
na —
Lesze
mint k
vák ala
toghath
A lát
elsősor
gandája
Mert
gandáb
nálnak,
híreseb
Meg
Európa
tozik,
sem há
Müso
pen az
direkt
„haldok
a paras
ról, aki
vazni,
Ez a
zépkeri
szellen
Codrean
gyobb d
Zelea
adni, jó
Tudja
falat ke
viszont,
alább c
Általá
téve de
gárda u
országbo